

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ
ЧАСОПИС ЗА ПРАВНУ ТЕОРИЈУ И ПРАКСУ

Година LXXXVI

Нови Сад, мај 2015

Књига 75

Број 5

САДРЖАЈ

ЧЛАНЦИ

Растко Нешковић Основ одговорности државе за накнаду штете / 239

РАСПРАВЕ

Вељко Етински Објављивање парничне пресуде / 259

АДВОКАТУРА

Дани адвокатуре у Војводини

Свечана академија поводом Дана адвокатуре у Војводини / 272

Срђан Сикимић Поздравни говор / 273

Иштван Пастор Свечани говор / 277

Ласло Јожа Почети коморског организовања адвоката на подручју данашње Војводине у XIX веку / 280

Добитници повеље са плакетом / 286

IN MEMORIAM

Мирослав Лотина Боривој Јекић / 290

САОПШТЕЊА

Са седнице Управног одбора Адвокатске коморе Војводине / 292

*Указом Председништва СФРЈ бр. 64 од 12. јула 1988,
поводом 60-годишњице излажења,
„ГЛАСНИК” Адвокатске коморе Војводине
о д л и к о в а н ј е
Орденом заслуга за народ са сребрном звездом.*

CONTENTS

ARTICLES

Rastko Nešković The basis of state liability for compensation
of damage / 239

DISCUSSIONS

Veljko Etinski Announcing Judgment / 259

PRACTICE OF LAW Attorneys Days in Vojvodina

Vojvodina Attorneys Days Ceremony / 272

Srdan Sikimić Vojvodina Bar Association President's
Speech / 273

Pásztor István Speech of the President
of the Assembly / 277

Józsa László The Beginning of Attorneys Bar
Association on the Territory of
Vojvodina in 19th century / 280

Prize Winners / 286

IN MEMORIAM

Miroslav Lotina Borivoj Jekic / 290

NOTICES

From the meeting of Vojvodina Bar Association Board of Directors / 292

АДВОКАТСКА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Основана 1921. у Новом Саду

*ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ*

Покренут 1. јуна 1928.

Главни и одговорни уредници

Др Коста Мајински (1928–1932), др Никола Николић (1933–1936), др Василије Сџанковић (1936), др Славко М. Ђурић (1937), Владимир К. Хаџи (1937–1941), Милорад Бојић (1952–1972), Сава Савић (1973–1987), Мирослав Здејелар (1987–1994), др Слободан Бељански (1994–2004)

Уређивачки одбор

Др ЈАНКО КУБИЊЕЦ

главни и одговорни уредник
адвокат у Новом Саду

Др Енике Веџ, адвокат у Новом Саду, Милан Добросављевић, адвокат у Новом Саду, др Жељко Фајфрић, адвокат у Шиду, др Славен Бачић, адвокат у Суботици, мр Вукица Мидоровић, адвокат у Кикинди, мр Мирјана Томић Јовановић, адвокат у Новом Саду, др Ајмила Чоколић, адвокат у Осијеку

Технички уредник

Јелица Недић

Адреса Уредништва
21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/1
Телефон: 021/521-235; факс: 021/529-459
e-mail: panonija@eunet.rs
Рукописи се не враћају.

Г Л А С Н И К

А Д В О К А Т С К Е К О М О Р Е В О Ј В О Д И Н Е

Ч А С О П И С З А П Р А В Н У Т Е О Р И Ј У И П Р А К С У

Година LXXXVI

Нови Сад, мај 2015

Књига 75

Број 5

Ч Л А Н Ц И

UDC 347.513 (497.11)
347.426 (497.11)

Расићко Нешковић, стручни сарадник
у Градском правобранилаштву Града Београда

ОСНОВ ОДГОВОРНОСТИ ДРЖАВЕ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ*

САЖЕТАК: Овај рад покушава да у светлу новијих судских одлука сагледа проблем одговорности државе за штету причињену радом њених органа. Указује се на потребу судске праксе да се „удаљи” од схватања по коме држава одговара за штету без обзира на кривицу те се образлажу поједини ставови садржани у пресудама судова виших инстанци. Акцентује се противправност као основни услов за конституисање одговорности државе за накнаду штете. Поставља се питање да ли у последње време судска пракса кроз појам противправности покушава да промени основ одговорности државе те исту помера од концепта објективне ка концепту субјективне одговорности. Даље се посвећује пажња до сада изграђеним ставовима судске праксе те се указује на могуће начине поступања судова приликом одлучивања о захтевима за накнаду штете причињене радом државних органа.

Кључне речи: одговорност државе за накнаду штете, противправност, неправилан и незаконит рад, државни органи

---

* Рад примљен: 5. 12. 2014. године.

ОДГОВОРНОСТ ДРЖАВЕ ЗА ШТЕТУ ПРИЧИЊЕНУ РАДОМ ЊЕНИХ ОРГАНА

Како је вануговорна одговорност државе прилично заступљена тема у домаћој стручној литератури, у овом делу рада позабавићемо се само њеним основним карактеристикама али и правним нормама које регулишу ово питање. Превасходно ваља напоменути да се појма вануговорне одговорности државе за штету својом садржином простире и на случајеве који се тичу рада органа јединица локалне самоуправе и аутономне покрајине. Сви нивои јавне власти одговарају за штету причињену трећим лицима по истим Уставним и законским нормама и уз примену истих критеријума које је временом развила домаћа судска пракса. Као најснажнији извор права који регулише питање одговорности државе за накнаду штете, ваља посебно издвојити Устав Републике Србије и то чл. 35. ст. 2. који предвиђа да: „Свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим и неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе.” Такође је неопходно указати да се у судској пракси питање одговорности државе, а самим тим и јединице локалне самоуправе и аутономне покрајине, решава применом правила о одговорности правног лица за штету коју проузрокује његов орган тј. применом чл. 172. Закона о облигационим односима¹. На овом месту корисно је цитирати и чл. 6. ст. 1. Закона о локалној самоуправи који каже: „Јединица локалне самоуправе одговорна је за квалитетно и ефикасно вршење својих и поверених надлежности.” Имајући у виду да одговорност државе за накнаду штете обухвата знатно шири круг појединачних случајева, а што је последица неупоредиво већег обима надлежности које Република Србија остварује, није на одмет само поменути и друге прописе који делимично регулишу ову материју, попут Закона о судијама², Закона о државној управи³, Закона о прекршајима⁴ итд. У стручној јавности влада готово неподељено мишљење да се одговорност државе превасходно тиче поступања управних органа, што не би требало да чуди с обзиром да исти примењују и извршавају донете законе и друге прописе те их сама њихова делатност ставља у позицију да

¹ Чл. 172. Закона о облигационим односима (*Службени лист СФРЈ* бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени лист СРЈ* бр. 31/93 и *Службени лист СЦГ* бр. 1/2003 – Уставна повеља).

² Чл. 6. ст. 1. Закона о судијама (*Службени гласник РС* бр. 116/2008, 58/2009 – одлука УС, 104/2009, 101/2010, 8/2012 – одлука УС, 121/2, 124/2012 – одлука УС и 101/2013).

³ Чл. 5. ст. 1. Закона о државној управи (*Службени гласник РС* бр. 79/2005, 101/2007 и 95/2010).

⁴ Чл. 301. до 305. Закона о прекршајима (*Службени гласник РС* бр. 65/2013).

могу повредити права и интересе физичких и правних лица. Међутим, када је у питању Република Србија неопходно је нагласити да одговорност за штету обухвата и одговорност за рад судова али и оружаних снага. Остали нивои јавне власти свакако могу одговарати само за штету причињену трећим лицима услед поступања њихових органа управе.

ОСНОВ ОДГОВОРНОСТИ ДРЖАВЕ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ

Да би се схватила суштина института вануговорне одговорности државе за штету не може се пренебрегнути значајна дилема која је већ дуго присутна у стручној литератури, а тиче се карактерисања исте као чисто субјективне односно чисто објективне одговорности. Писац овог рада се слаже са становиштем судије Трифуновића⁵ по коме се наш законодавац није изричито определио коју школу мишљења прихвата, али се из систематике самог ЗОО тј. положаја чл. 172. у тексту закона може закључити да одговорност државе представља посебан случај објективне одговорности из чл. 154. ст. 3. Закона о облигационим односима. Да је одговорност државе знатно ближа концепту објективне одговорности говори нам и професор Јаков Радишић који сматра да за штету коју трећим лицима узрокује његов орган правно лице одговара без обзира на кривицу, али даље држи да би поступак органа којим је штета нанета требало да има карактер деликта, осим уколико је у питању коришћење опасних ствари или обављање опасних делатности⁶. Када долазимо до појма деликта јасно је да се налазимо на терену противправности односно недозвољености чињења или нечињења државног органа услед кога је наступила штетна последица. Противправно поступање не мора бити предвиђено као такво само са становишта кривичног и управног права, довољно је да је исто противно грађанскоправним прописима, где је оно постављено на најшири начин тј. принудним прописима, јавном поретку, добрим обичајима и начелу савесности и поштења⁷. Наведени став професора Радишића, којим се потенцира деликтни карактер поступања органа, у великој мери се поклапа са схватањем судије Трифуновића⁸ по коме расправа о основу одговорности (субјективна или објективна) пада у други план, када се препозна противправност као основни услов тј.

⁵ Трифуновић, Предраг, Одговорност државе за грешке органа. Нека спорна питања, *Билтен судске праксе Врховног суда Србије*, бр. 2/2008, 206.

⁶ Радишић, др Јаков: *Облигационо право. Општи део*, Београд, 2004, 243, 244.

⁷ Стојановић, Драгољуб Д., Антић, Оливер Б.: *Увод у грађанско право*, Београд, 2004, 351.

⁸ Трифуновић, Предраг, *Нав. дело*.

претпоставка одговорности државе. Иначе, значај сагледавања проблема сврставања одговорности државе под концепт субјективне или објективне одговорности има веома важну практичну последицу, која се огледа у броју случајева за које ће држава одговарати када је штета причињена трећим лицима услед чињења или нечињења њених органа. Логично је да концепт објективне одговорности државе значи и већи број случајева у којим се тражи накнада штете, што тек делимично објашњава велики број парничних поступака са оваквим захтевом пред домаћим судовима против Републике, али и аутономне покрајине и локалних самоуправа.

Уколико узмемо као претпоставку да је вануговорна одговорност државе за штету по својој природи објективна одговорност, намеће се питање противправности као једног од услова за заснивање овакве одговорности. С обзиром да је у контексту објективне одговорности за успостављање исте потребно испуњење само два услова, а то су постојање штете и узрочна веза⁹ потребно је да нађемо одговор на питање, због чега се као трећи услов јавља противправност? Одговор на ово питање је прилично једноставан и враћа нас на непосредно примењиву одредбу из чл. 35. ст. 2. Устава, по коме свако има право на накнаду штете причињену незаконитим и неправилним радом државних органа. Незаконитост и неправилност рада органа као обавезан услов, наметнут уставном нормом, а у случају одговорности Републике Србије и одредбом чл. 6. ст. 1. Закона о државној управи, додаје и противправност као услов за конституисање одговорности државе за штету причињену трећим лицима радом њених органа. Противправност у поступању односно непоступању државних органа, по мишљењу писца овог рада, упркос томе што је у нашем праву прихваћена објективна теорија о противправности, значајно потискује вануговорну одговорност државе од објективног ка субјективном концепту одговорности. Док се појам „незаконитог рада” врло лако може схватити као поступање државних органа супротно законским, подзаконским, али и нормама ратификованих међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права, термин „неправилан рад” као знатно шири појам могао би да створи проблеме у пракси. Под неправилним радом подразумевају се радње које нису у складу са општим нормама у вршењу службе или делатности и то најчешће у погледу начина извршења, тј. ради се о поступању за које се сматра да је предузето у нескладу са „нормалном и добром службом”¹⁰. Као примери неправилног поступања органа могу се узети пристрасност, немарност, учињене техничке погрешке и сл. Као користан показатељ односно оријентир за исправно схватање појма неправилног

⁹ Радишић, др Јаков, *Нав. дело*, 193.

¹⁰ Трифуновић, Предраг, *Нав. дело*, 211.

рада у контексту одговорности државе, може послужити Предлог кодекса добре управе¹¹ који је још пре више година израдио Републички заштитник грађана. Такође, ваља указати и на законску одредбу¹² која намеће обавезу органима јединица локалне самоуправе да правилно поступају у свом раду, тј. да своје послове обављају савесно и непристрасно у складу са Уставом и законом. На овом месту интересантно је указати на мишљење професора и судије Уставног суда Републике Хрватске Алда Радоловића, који разматрајући питање одговорности државе за накнаду штете причињене неправилним и незаконитим радом органа управе у хрватском праву, констатује да у правној теорији до данас није постављено питање да ли синтагма „незаконит и неправилан” рад представља правно или чињенично питање, те уколико се ради о чињеничном питању исто се мора доказати, а уколико је по среди правно питање, суд мора познавати право.¹³ Држећи да је ова синтагма нејасна и збуњујућа, поменути аутор сматра да је правилније рећи да се ради о субјективној одговорности по кривици у облику намере или крајње непажње онда када држава одговара за штету причињену незаконитим и неправилним радом.

Имајући у виду да се под појмом противправности, у смислу вануговорне одговорности државе за накнаду штете, подразумева незаконит и неправилан рад органа, писац овог рада даље образлаже своје схватање о померању предметне одговорности ка кривици односно субјективној одговорности. Незаконит и неправилан рад државних органа у својој бити „приморава” суд у парничном поступку, који одлучује о постављеном захтеву за накнаду штете, да проучи како релевантно материјално право које се примењује на спорни правни однос из кога је потекао захтев за накнаду штете, тако и процесне одредбе које су примењиване приликом поступања конкретног државног органа. На овај начин, како би узео у обзир све релевантне чињенице и материјалноправне одредбе, суд се измешта у улогу државног органа чије поступање оцењује, те на тај начин врши контролу законитости и правилности његовог рада. Ово свакако не значи да суд у парничном поступку може мењати правоснажне одлуке других државних органа или самих судова, већ се о накнади штете услед незаконитог рада конкретног органа може справљати само уколико су надлежни органи

¹¹ <http://www.ombudsman.rs/> последњи пут приступљено на дан 30. 11. 2014. године.

¹² Чл. 4. ст. 1. Закона о радним односима у државним органима (*Службени гласник РС* бр. 48/91, 66/91, 44/98 – др. закон, 49/99 – др. закон, 34/2011 – др. закон, 39/2002, 49/2005 – Одлука УСРС, 79/2005 – др. закон, 81/2005 – испр. др. закон, 83/2005 – испр. др. закон и 23/2013 УС)

¹³ Радоловић, др Алдо, Одговорност државе за штету проузроковану незаконитим и неправилним радом органа управе, *Зборник Правног факултитета свеучилишта у Ријеци*, бр. 1. 2004, 435.

поступајући по одговарајућим правним средствима утврдили одређене незаконитости и неправилности у његовом раду. Примера ради, ауто-такси превозник који тврди да је претрпео штету у виду изгубљене добити услед непримерено дугог вођења поступка од стране управног органа ради издавања ауто-такси дозволе, по мишљењу писца овог рада, не би ни могао захтевати накнаду штете уколико није уложио „пожурницу” и након тога правоснажно успео у управном спору због „ћутања администрације”. У супротном дошли би до ситуације која представља потпуно негирање Уставом прокламованих принципа правне сигурности и поделе власти. Парнични суд у поступку за накнаду штете врши контролу поступања само оног државног органа за који је већ утврђено у одговарајућем поступку од стране надлежних инстанци да су постојале извесне незаконитости и неправилности. У том смислу ваља напоменути да се не може на другачији начин објаснити неподељени став домаће судске праксе у погледу питања одговорности државе услед погрешног тумачења правне норме. Наиме, не доводи свако неправилно поступање државног органа у оквиру његових законских овлашћења до права на накнаду штете, односно орган који поступа у оквиру својих законских овлашћења не може бити одговоран за погрешно правно тумачење законске норме¹⁴. Овакав став Врховног суда, у коме се нарочито акцентује поступање органа „у оквиру његових законских овлашћења”, потврђује тезу да је парнични суд приликом одлучивања о накнади штете „ушао у ципеле” органа управе те ценећи његову комплетну позицију како у процесноправном тако и у материјалноправном смислу приликом спорног поступања, донео коначну одлуку. На основу изложеног схватања Врховног суда, брзо се може доћи до закључка да држава не одговара баш за сваку грешку свог органа, што се не би могло очекивати уколико се одговорност државе стриктно схвата као објективна одговорност. Није на одмет поменути још једну судску одлуку¹⁵ по којој се погрешно тумачење норми не третира као противзаконита радња тј. погрешно правно схватање суда, настало као резултат тумачења закона, не представља незаконит рад органа због кога би држава одговарала. Само креирање оваквог става по коме држава не одговара за штету насталу услед погрешног тумачења прописа од стране њених органа, говори нам да се напушта концепт објективне теорије противправности. Још један став домаће судске праксе који је од изузетне важности јесте и решење по коме се држава може сматрати одговорном за накнаду штете само уколико је штета

¹⁴ Решење Врховног суда Србије, Прев. 169/98 од 15. 4. 1998. године, *Билтен судске праксе привредних судова*, бр. 1/1999, 79.

¹⁵ Пресуда врховног суда Србије, Рев. 5785/00 од 09. 5. 2000. године, Трифуновић, Предраг, *Нав. дело*, 212.

настала као последица таквог рада органа који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења.¹⁶ Док се под прекорачењем овлашћења могу претпоставити ситуације попут одлучивања државних органа о захтевима странака који не спадају у њихову надлежност, тешко је писцу овог рада да ближе прецизира и конкретизује термин погрешне примене датих овлашћења. Уколико бисмо у контексту ове последње синтагме као пример узели овлашћења грађевинског инспектора из закона који регулише питање планирања и изградње¹⁷, морамо признати да би примера ради, у хипотетичкој парници наводно оштећеног инвеститора, чији је објекат уклоњен решењем грађевинског инспектора надлежне локалне самоуправе, било веома тешко направити разграничење између погрешне примене датих овлашћења, што за последицу има обавезивање локалне самоуправе на накнаду штете, и погрешног тумачења прописа, које по важећем ставу наше судске праксе за исход има одбијање оваквих тужбених захтева. Када дођемо до појма злоупотребе датих овлашћења јасно је да смо на терену воље односно намере конкретног службеника који је поступао приликом проузроковања штете неком правном или физичком лицу. Ова чињеница нас опет приближава кривици односно субјективној одговорности што у коначници доводи до стављања акцента на вољни елемент службеног лица у органу који је причинио штету тужиоцу. У потенцијалном поступку за обавезивање државе на накнаду штете настале услед злоупотребе овлашћења од стране службеног лица, намеће се закључак да ће тужилац морати да докаже субјективни елемент у виду намере поступајућег службеника да изврши злоупотребу датих овлашћења. Када говоримо о злоупотреби овлашћења неопходно је истаћи и то да би евентуално постојање правоснажне кривичне пресуде, којом се утврђује кривична одговорност службеног лица за овакву злоупотребу, знатно олакшало положај оштећеног као тужиоца у парничном поступку за накнаду штете. Међутим, термин злоупотреба овлашћења у контексту одговорности државе за штету причињену радом њених органа, ипак би требало схватити у знатно ширем грађанскоправном смислу односно у смислу чл. 13. Закона о облигационим односима¹⁸, иако је неспорно да су овлашћења државних органа која они примењују у вршењу своје примарне функције јавноправног карактера.

¹⁶ Пресуда Апелационог суда у Београду Гж-16040/10 од 22. 3. 2011. године, *Билтен Републичког јавног правобранилаштва* бр. 2/2011, 70.

¹⁷ Чл. 176. до 184. Закона о планирању и изградњи (*Службени гласник РС* бр. 72/2009, 81/2009 – испр. 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС и 98/2013 – одлука УС).

¹⁸ „Забрањено је вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато.”

КРАТАК ПРИКАЗ ОСНОВА ОДГОВОРНОСТИ ДРЖАВЕ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ У ХРВАТСКОМ ПРАВУ

Без обзира што тема овог рада није упоредноправни приказ питања одговорности државе за штету причињену трећим лицима од стране њених органа, сматрамо корисним да се на кратко упознамо са тренутним стањем у суседној Републици Хрватској те извучемо одређене паралеле. Као суштинска разлика која се одмах може уочити поводом питања вануговорне одговорности државе за штету, између позитивног права Србије и Хрватске, јесте чињеница да Устав Републике Хрватске не предвиђа одговорност државе за штету насталу неправилним и незаконитим радом њених органа, већ се ово питање искључиво препушта у надлежност законодавцу. И док се у хрватској правној теорији води полемика око тога да ли оштећени своје право на накнаду штете остварује као право нижег ранга, које је искључиво регулисано законском а не и уставном нормом, или се ово право може ипак „извући” из темељних уставних вредности попут прокламоване владавине права, слободе, једнакости и равноправности грађана и др.¹⁹, донет је низ законских решења којима се прописује да држава одговара за штету трећим лицима која настане у вези са радом њених органа. Оно што се засигурно може издвојити као сличност јесте чињеница да се на одговорност државе за штету примењује општи грађанскоправни режим накнаде штете, што за разлику од домаћег права у хрватском праву претпоставља одговорност по основу кривице.²⁰ Такође се као сличност јавља и синтагма „незаконит и неправилан рад” која је нашла своје место у низу закона од којих ваља нарочито издвојити чл. 13. Закона о систему државне управе који предвиђа следеће: „Штету коју грађанину, правној особи или другој странци настане незаконитим или неправилним радом тела државне управе, тела јединице локалне и подручне самоуправе, односно правних особа које имају јавне овласти у повереним им пословима државне управе, накнађује Република Хрватска.” Иако је у нормативном смислу одговорност државе у хрватском праву прилично јасно одређена као одговорност по основу кривице, хрватски судови су имали потребу да изграде одређене критеријуме приликом одлучивања о оваквим захтевима који се у знатној мери поклапају са ставовима домаће судске праксе. Наиме, у предмету накнаде штете у виду изгубљене добити по тужби привредног друштва из

¹⁹ Буковац Пувача, М., Жунић Ковачевић, Н., Проблеми темеља одговорности државе за штету проузрочену незаконитим и неправилним радом њених тјела, *Зборник Правног факултета свеучилишта у Ријеци* бр. 1/2011, 281.

²⁰ Чл. 1045. ст. 1. Закона о обвезним односима који гласи: „Гко другоме проузрочи штету, дужан је накнадити је ако не докаже да је штета настала без његове кривње.”

разлога неправилно обрачунатог пореза на промет производа и услуга, Врховни суд Републике Хрватске је заузео следеће становиште: „Чињеница што је тужилац успео у управном спору и што је поништено првостепено и другостепено управно решење само по себи не значи да постоји одговорност државе за накнаду штете. Одговорности државе нема ако је до погрешне примене материјалног права дошло због другачијег – погрешног правног схватања одређеног прописа. Смисао одредбе чл. 13. ЗСДУ је та, да држава одговара за штету у случају кад би била реч о свесном поступању супротно закону са вољом да се некоме нанесе штета.”²¹ Из цитираног дела образложења ревизијске одлуке више је него очигледно поклапање ставова хрватских и домаћих судова у погледу непостојања одговорности за штету услед погрешног тумачења правних норми. На овом месту је важно истаћи да је управо у поменутој правној ствари, по уставној жалби тужиоца, Уставни суд Републике Хрватске у фебруару месецу 2007. године донео одлуку у којој је оценио као неприхватљиво становиште редовних судова о обавезном постојању вољног елемента као претпоставке за незаконит и неправилан рад органа државне управе.²² Следствено закључујемо да се хрватски судови полако крећу ка концепту објективне одговорности док судови у Републици Србији иду у супротном смеру, односно у смеру трагања за вољним елементом приликом одлучивања о вануговорној одговорности државе за накнаду штете. Који је смер бољи односно целисходнији и правичнији тешко је рећи, имајући у виду сву комплексност овог института који не детерминишу само правне недоумице већ и конкретне друштвене околности.

ПРИМЕРИ РАЗЛИЧИТИХ СХВАТАЊА ОДГОВОРНОСТИ ДРЖАВЕ У ДОМАЋОЈ СУДСКОЈ ПРАКСИ

Време је да се вратимо на ставове домаће правне теорије и судске праксе. Мишљење по коме се услед противправности, као једног од услова за заснивање вануговорне одговорности државе за штету, иста помера ка субјективној одговорности односно кривици, ваља још мало оснажити. Наиме, противправна радња чини претпоставку кривице, али неки правни писци свакако греше када поистовећују ова два појма²³. Противправна радња и кривица као услови имовинске одговорности имају своја засебна бића. Веома је важно у овом раду се осврнути на садржину образложе-

²¹ Буковац Пувача М., Жунић Ковачевић, Н., *Нав. дело*, 289.

²² *Ibid.*

²³ Радишић, др Јаков, *Нав. дело*, 215.

ња пресуде Вишег трговинског суда Пж-6241/2004 од 14. 9. 2004. године²⁴. Чак и летимичан прелазак преко образложења ове судске одлуке буди код правног практичара али и теоретичара приличну знатижељу. Како се радило о парници чији је предмет био захтев за накнаду материјалне штете од државе Црне Горе – Министарства правде услед незаконитог и неправилног рада основног суда у извршном поступку, другостепени суд је, на основу изведених доказа, применио постојећи стандард судске праксе по коме држава не одговара за погрешно тумачење правних прописа те је тужбени захтев оценио као неоснован. Занимљивост предметне пресуде лежи у следећем: „Да би се уопште могло говорити о одговорности правног лица за штету, потребно је претходно утврдити да ли су испуњени услови за одговорност правног лица за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу. Дакле, потребно је да постоји штета (чл. 155. ЗОО), да постоји кривица када је штетник проузроковао штету намерно или крајњом непажњом (чл. 158. ЗОО) те да постоји узрочна веза између предузете радње и настале штете... Несумњиво је да одговорност државе за рад њених органа не може произлазити из погрешне примене или тумачења прописа, поготово када су они резултат погрешног правног схватања, односно тумачења конкретне правне норме. Тужилац је у смислу наведених прописа морао да докаже одговорност тужене државе – Републике Црне Горе за штету проузроковану грубом непажњом (или намером) као последицом незаконитог рада конкретног суда или судије који је учествовао у доношењу решења о извршењу. Овакав експлицитан став суда нам више не дозвољава да стидљиво користимо термин „померање” вануговорне одговорности државе од објективног ка субјективном концепту, с обзиром да постаје јасно да је суд у конкретној одлуци суверено оперисао на терену кривице. Кроз наведену судску одлуку може се видети како се стандард временом изграђен судском праксом (одсуство одговорности државе за погрешно тумачење правних норми) ставља у контекст субјективне одговорности за накнаду штете тј. одговорности по основу кривице. Да будемо потпуно јасни, овакав став суда свакако није доминантан у нашој судској пракси али се на њега ипак може наићи. Релативно нова пресуда Апелационог суда у Београду Гж-6355/10 од 20. 1. 2011. године у свом образложењу каже да држава одговара за штету коју њени органи учине трећим лицима само ако ту штету учини намерно или из крајње непажње.²⁵ Професор Михајловић жестоко критикује овакав став Апелационог суда у Београду, те осим што га назива изненађењем за стручну јавност, за исти сматра да је погрешан

²⁴ Пресуда Вишег трговинског суда П-6241/2004 од 14. 9. 2004. године, Судска пракса привредних судова – *Часопис за привредно право* бр. 4/2004, 102.

²⁵ Михајловић, др Никола, Одговорност државе за штету, Правни информатор бр. 4/2011, 47.

и противан важећим уставним и законским одредбама о одговорности државе за накнаду штете.²⁶ Овако оштар став се ипак не би могао прихватити уколико се узме у обзир да се из садржине чл. 35. Устава Србије али и чл. 5. ст. 1. Закона о државној управи не може закључити да предметне норме „фаворизују” један концепт одговорности за штету у односу на други. Ранија судска пракса није дозвољавала пуно двоумљења већ је лично експлицитно бранила став да одговорност државе за штету није условљена постојањем намере или грубе непажње.²⁷

Прелазак на терен кривице, приликом одлучивања о одговорности државе, нужно у први план избацује службена лица односно људе преко којих држава остварује своје функције. Како поједини аутори исправно примећују, рад државе чине људи који имају своју свест и вољу, савесност, мотивисаност, стручне квалитете и оспособљеност, тако да од наведених околности увелико зависи правилност и законитост рада државних органа. Мора се показати бојазан да би пречесто „излетање” на терен субјективне одговорности могло за последицу имати претерано расправљање у парничним поступцима, односно претварање истих у некакве квазидисциплинске поступке против службених лица које би се даље сводило на упорно трагање за њиховим свакојаким грешкама, а све у циљу доказивања што вишег степена њихове кривице. Описани развој догађаја би у коначници могао довести до обесмишљавања парница за накнаду штете услед рада државних органа, како гледано са аспекта интереса оштећеника, тако и са аспекта државе или покрајине, односно локалне самоуправе. Да домаћи судови приликом одлучивања о захтевима за накнаду штете уперених против државе све чешће траже елементе кривице, говори нам и образложење пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж-1364/2012 од 23. 1. 2013. године у којем се између осталог каже: „Да би постојао основ за накнаду штете, неопходно је да подносилац таквог захтева, тј. тужилац, докаже да је штета настала и у чему се огледа, да је причињена нечијом радњом или пропуштањем (у конкретном случају радњом органа Републике Србије – суда који је донео одлуку – пресуду) која је била противзаконита, те да постоји узрочно-последична веза између радње и настале штете, односно да је штета проузрокована грубом непажњом или намером као последицом незаконитог рада конкретног суда или судије који је учествовао у доношењу одлуке.”²⁸ На последњем примеру се може видети да је Апелациони суд у Новом Саду заправо „послушао” образложени став проф. Радловића,

²⁶ *Ibid.*, 47, 48.

²⁷ Мрвић-Петровић, др Наташа, Михаиловић, др Никола, Петровић, др Здравко, *Вануговорна одговорност државе за штету причињену њеним грађанима*, Београд, 2003. 189.

²⁸ <http://www.ns.ap.sud.rs/index.php/srl/sudska-praksa/354-gz-1364-12> последњи пут приступљено на дан 30. 11. 2014. године.

те неправилан и незаконит рад везао са намером и грубом непажњом као степенима кривице. Овакво схватање суда већ представља значајно одуда-рање од досадашње распрострањене праксе поимања одговорности државе као доминантно објективне одговорности. Као што се из цитираног дела пресуде може закључити, другостепени суд је стао на становиште да је потребно да тужилац докаже грубу непажњу или намеру поступајућег судије приликом доношења одлуке за коју тужилац тврди да му је причинила штету. Овакво решење показује као оправдану бојазан, исказану у горњим редовима, по којим би парнични поступци за накнаду штете против државе били исувише оптерећени мање или више успешним покушајима доказивања грешака и пропуста у раду судија или других службених лица која су водила поступак. Иначе, када расправљамо о вануговорној одговорности државе за штету, не смео занемарити неколико важних околности. Наиме, непостојање посебног закона којим би се регулисало питање одговорности државе за штету, али и одсуство посебне правне норме у Закону о облигационим односима уместо које се примењује чл. 172, те све већи број парничних предмета у којима је тужена Република Србија, морају стручну јавност учинити мање ригидном те на крају допустити судовима да кроз судску праксу временом пронађу праву меру одговорности државе.

Као што је већ поменуто, већина домаће стручне јавности још увек дели мишљење по коме држава одговара за штету причињену трећим лицима без обзира на кривицу. У том светлу корисно је указати на образложење пресуде Апелационог суда у Београду²⁹ која, делећи већински став, каже: „Одговорност тужене заснована је на одредби чл. 172. ст. 1. Закона о облигационим односима где је предвиђено да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција и чл. 20. Закона о унутрашњим пословима. Узрок неконтролисаног упада дела публице на спортски терен, односно евентуални пропуст организатора ове спортске манифестације, није од утицаја на ослобађање од одговорности тужене Републике Србије. Ово стога јер је одговорност Републике Србије, за штету коју њени органи проузрокују трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција, независна од постојања кривице.” Како би избегли сувопарно препричавање околности конкретног случаја, а да би се схватила суштина саме ствари, напоменућемо само да се ради о захтеву тужиље за накнаду нематеријалне штете причињене услед нерета на спортској манифестацији. Организатор спортске приредбе је уредно обавестио МУП ради ангажовања полиције, међутим до обезбеђивања скупа од стране припадника МУП-а није дошло. Стога у предметној пресуди суд заузима следећи став: „С обзиром да у конкретној

²⁹ Пресуда Апелационог суда у Београду, Гж-228/2010 од 24. 2. 2010. године.

правној ситуацији нико од овлашћених службених лица МУП-а, одељења у Н., није присуствовао наведеној спорској манифестацији, такво поступање, са становишта одговорности за насталу штету према трећим лицима, представља пропуст овог органа и основ одговорности, у конкретном случају Републике Србије за рад својих органа.” Анализирајући овакво схватање суда, писац овог рада не може одолети а да не постави питање какав би став суда био да је МУП ипак послао одређени број службених лица на предметни скуп? Имајући у виду све наведено, не може се са сигурношћу рећи да суд у таквом случају не би склизнуо на терен субјективне одговорности и почео да цени одређене чињенице попут броја службених лица, времена њиховог доласка, њихове техничке и борбене опремљености и сл., те изводити и доказе на овакве околности.

На овом месту мора се посветити пажња правном ставу Вишег трговинског суда од 26. 9. 2005. године, а који је изражен кроз одговор на питање трговинских судова да ли постоји одговорност државе за рад њених органа ако је управни орган штету причинио обичном непажњом? На овакво питање, иза кога очигледно стоји намера првостепених судова да добију јасан став по питању основа одговорности државе за накнаду штете, Виши трговински суд понавља већ изграђене ставове судске праксе али уједно даје одговор који оставља простор за различито тумачење. Наиме, док се у првом делу одговора истичу јасне тврдње по којима је облик виности у виду намере и крајње непажње од утицаја само у случају регресирана државе од лица које је штету непосредно скривило, односно да није од утицаја приликом оцене да ли постоји или не постоји одговорност државе за рад њених органа, Виши трговински суд даље каже: „Одговорност државе ће постојати ако је настала штета последица таквог рада њених органа, који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Одговорност ће постојати и када је настала штета последица неблаговременог вршења поверених функција или невршења истих онда када је постојала обавеза да се врше. У том смислу, облик виности физичког лица запосленог у државном органу, а које је непосредно обављало конкретне послове, је фактичко питање, а одговорност државе за насталу штету у вршењу њему поверених овлашћења може постојати и када је то лице поступало са обичном непажњом. Наведено се наравно мора ценити у сваком конкретном случају.”³⁰ Цитирани став нам јасно казује да судови ипак нису спремни да се у потпуности одрекну кривице када је у питању одговорност државе за причињену штету. Овакво схвата-

---

³⁰ Правни став Вишег трговинског суда изражен кроз одговор на питање трговинских судова утврђен на седницама Одељења за привредне спорове од 19. и 20. септембра 2005. године и Одељења за привредне преступе и управно-рачунске спорове од 26. 9 2005. године, Судска пракса трговинских судова, *Билтен* бр. 3/2005.

ње некадашњег Вишег привредног суда на први поглед иде у прилог лицима оштећеним услед радњи и пропуштања државних органа, превасходно због тога што се одговорност државе и даље перципира више кроз призму објективне одговорности, али и због тога што држи да је за постојање исте довољна само обична непажња службеног лица, што се процењује као једна од конкретних околности случаја. Међутим, корисно је указати на суштински проблем поменутог става који лежи у чињеници да је тешко прихватити тезу по којој прекорачење, злоупотреба и погрешна примена датих овлашћења могу бити последица понашања службеног лица које се може окарактерисати као обична непажња. Наиме, у одсуству судских одлука које ближе конкретизују појмове прекорачења и погрешне примене датих овлашћења, по самој логици наведени појмови подразумевају теже повреде како процесних тако и материјалноправних одредаба приликом поступања органа, док, са друге стране, злоупотреба истих јасно подразумева намеру за чињење штете одређеном лицу. Предметно становиште свакако доказује тезу по којој је наша судска пракса преко института противправности полако почела да уводи елементе субјективне одговорности приликом одлучивања о захтевима за накнаду штете проузроковану радом државних органа. Такође, просто је немогуће заобићи све оне социјалне факторе који у великој мери утичу на формирање гледишта домаћих судова на одговорност државе за рад њених органа. Дуг период транзиције, сиромаштво ширих слојева грађана, експанзија прописа и различитих државних органа и организација са све ширим овлашћењима очекивано доводе до енормног раста броја тужбених захтева за накнаду штете против свих нивоа јавне власти, са једне, али и до поштравања услова за утврђивање те одговорности од стране самих судова, с друге стране. Циници би рекли да је у домаћој судској пракси готово немогуће наћи одлуку којом се држава обавезује на исплату накнаде штете на основу понашања које је окарактерисано као злоупотреба, прекорачење или погрешна примена датих овлашћења. Готово да нема одлука у којим су судови сходно околностима случаја конкретизовали поменуте критеријуме и приближили их на тај начин стручној јавности. Напротив, када лица која се сматрају оштећеним услед чињења или нечињења неког државног органа, успеју у парничном поступку против државе, аргументација изнета у образложењима домаћих пресуда по правилу је штура и експлицитна у ставу да држава одговора за штету без обзира на кривицу. Изнето запажање писца овог рада доводи до закључка да је критеријум који је домаћа судска пракса временом изградила и који се огледа у одговорности државе за штету у случају прекорачења, злоупотребе и погрешне примене датих овлашћења, заправо само до пола развијен односно прилично лимитиран. Поменуто становиште се развијало и налазило примену само у оним случајевима када су тужбени захтеви на-

водних оштећеника одбијани док се на исти тешко може наићи у ситуацијама када су судови налазили одговорност државе за накнаду штете.

Када се узму у разматрање судске одлуке поменуте у овом раду, а које доказују постојање различитих схватања судске праксе, не можемо се отргнути утиску да вануговорна одговорност државе за штету а самим тим и јединице локалне самоуправе и аутономне покрајине стоји на клизавом терену између објективног и субјективног концепта одговорности. Кудикамо слично гледање може се срести и у стручној литератури па се наводи да је важно разумети могућност у којој би при истом штетном догађају постојала објективна одговорност државе за поступање њених органа, а да истовремено имовинска обавеза државе буде условљена постојањем одређеног степена субјективне одговорности тј. кривице штетника (службеног лица или државног органа) за насталу штету.³¹ Корисно је пажњу накратко поново вратити на садржајни и више пута помињани рад судије Трифуновића, у коме се наглашава пракса „нијансирања случајева” у упоредном праву када је у питању одговорност државе за штету причињену од стране њених органа, те позивање на ставове професора Ива Крбека.³² Примера ради, одговорност државе за поступање органа управе према трећим лицима строжа је него према корисницима јавне службе. Наиме, сматра се да неки ризик у раду органа морају сносити и уживаоци јавне службе јер неке од њих по природи ствари наносе неугодности или неприлике грађанима које ови морају сносити као неку врсту терета у вези са свим предностима које од тих служби добијају. Интересантно је да овакав став дели и Први основни суд у Београду, приликом решавања једног од предмета вођених против града Београда у којима одбија захтев тужиоца, те у образложењу пресуде П-47890/10 између осталог каже: „Дакле, тужилац као и други грађани морају да трпе вођење правних поступака у оквиру којих могу користити правна средства (правне лекове) ради отклањања могућих неправилности и незаконитости у тим поступцима.” Даље се указује на одсуство праксе „нијансирања случајева” у домаћем праву, те се као позитиван пример наводи пракса немачких судова код досуђивања накнаде нематеријалне штете услед неосноване осуде или незаконитог лишења слободe, где се цене различите околности попут тога да ли је случај остао сумњив, да ли је оштећени лице које је вишеструки повратник, услови боравка у притвору, ранија друштвена ангажованост и углед оштећеника итд.

Имајући у виду изнето у горњим редовима, тешко је одговорити на питање каква је правна природа одговорности државе за накнаду штете.

---

³¹ Мрвић-Петровић, др Наташа, Михаиловић, др Никола, Петровић, др Здравко, *Нав. дело*, 178.

³² Трифуновић, Предраг, *Нав. дело*, 212, 213.

Њено схватање искључиво као објективне одговорности представљало би готово фаталан ударац на државни буџет и више него очигледну претњу за јавни интерес уопште, док би условљавање одговорности државе кривицом конкретног службеног лица био исувише тежак задатак за оштећенике. Решење проблема основа одговорности државе за причињену штету очигледно лежи у институту противправности односно у синтагми „незаконит и неправилан рад” који представља неспорни услов за заснивање одговорности државе за штету. Узимајући у обзир тренутни нормативни оквир у Републици Србији држава за штету одговора без обзира на кривицу. Међутим, судска пракса је до сада овај институт значајно изменила. Са друге стране ово такође не значи ни то да држава одговара по основу кривице, односно да је судска пракса у потпуности одступила од важећих ставова, већ нам само говори да постоје значајна лутања у погледу идентификовања основа одговорности државе за накнаду штете причињену радом њених органа. Пут који се намеће као најцелисходнији у трагању за дефинисањем основа одговорности државе доводи нас поново до института противправности. Наиме, приликом оцене суда да ли је било незаконитог и неправилног рада државних органа ваљало би узети у обзир низ конкретних околности које могу помоћи у давању одговора на постављени проблем. Примарни задатак судова мора бити дефинисање конкретног права које је услед чињења или нечињења државног органа остало повређено или угрожено, као и интензитет повреде односно угрожености тог права. Ово практично значи да би судови у случајевима повреде односно ограничавања права и слобода зајемчених Уставом односно права и слобода чија је заштита примарна у демократском друштву били знатно строжи приликом оцене незаконитог и неправилног рада. Овакво становиште само по себи не значи да би се у таквим случајевим накнада штете лакше досуђивала, већ напротив то значи да се од свих државних органа очекује показивање знатно веће пажње, стручности и ефикасности у вршењу својих овлашћења када се одлучује о правима највишег ранга. Свакако одговорност државе за штету постоји само уколико је штета настала, као и уколико се може наћи узрочна веза између поступања или непоступања државног органа и саме штетне последице. Практично гледано већ изграђени критеријуми домаће судске праксе по коме држава одговара за штету само у случају прекорачења, злоупотребе и погрешне примене датих овлашћења, односно не одговара за погрешно тумачење прописа, могли би бити употпуњени у својој примени дефинисањем конкретног права оштећеника које је наводно повређено али и интензитета те повреде. Како бисмо појаснили, ваља истаћи да би се тешко могао одбранити став по коме држава не одговара за нематеријалну штету позивањем на погрешно тумачење прописа, у случају повреде права личности тужиоца коме је у управном поступку одбијено

право на коришћење језика националне мањине чији је припадник. Наведено право које је сходно чл. 18. ст. 1. Устава непосредно примењиво, а чл. 79. истог акта и зајамчено, има такав значај да исто изискује обавезу државних органа да са посебном пажњом о њима одлучују. На овом месту термин пажња не би требало схватати као кривицу у грађанскоправном смислу, већ као објективну потребу државе да преко својих органа пружи одговарајући степен заштите оном корпусу права која су на основу Устава и закона од нарочите важности у држави заснованој на принципу владавине права. На овом хипотетичком примеру могли бисмо појаснити и шта се подразумева под интензитетом повређеног права, односно како би се иста могла ценити. У конкретном случају свакако би интензитет повреде права на употребу језика у поступку појачала сама дужина трајања управног поступка, док би се у другим случајевима зависно од врсте угроженог права могле ценити и околности попут расположивости техничких и стручних капацитета органа, имовно стање оштећеника, поштовање прописаних рокова од стране органа и сл. Фокусирањем судова на наведене околности, приликом оцене постојања незаконитог и неправилног рада у поступању или непоступању конкретног органа, одговорност државе за штету и даље остаје по својој природи објективна одговорност али се уједно отвара простор за њено правично одмеравање у сваком конкретном случају.

Уколико бисмо сувише критички посматрали нашу судску праксу, могли бисмо лако превидети неке њене прилично добре тековине. Креирање схватања по коме држава не одговора за штету својих органа уколико је иста последица погрешног тумачења прописа, разрађивање термина незаконит и неправилан рад кроз поступање које се може сматрати прекорачењем, злоупотребом и погрешном применом датих овлашћења,³³ па и наведене пресуде којима судска пракса „излеће” на терен субјективне одговорности, ипак показује да наши судови покушавају да врше „нијансирање” одговорности државе. Ценећи досадашње ставове судске праксе, не може се заобићи питање, у којим ће случајевима држава одговарати за штету причињену радом својих органа, а у којима не. На постављени проблем не може се дати јасан и прецизан одговор. Наиме, остаје самим судовима да кроз праксу на основу конкретних околности случаја, уз примену важећих норми, одреде меру одговорности државе за рад њених органа. Поред већ наведених разлога који иду у прилог разумевању актуелне позиције судова, не сме се занемарити да овакво стање ипак може угрозити општи принцип правне сигурности и Уставом зајемчено право на једнаку правну заштиту.³⁴

³³ Пресуда Апелационог суда у Београду Гж-16040/10 од 22. 3. 2011. године, *Билтен Републичког јавног правобранилаштва* бр. 2/2011, 69, 70.

³⁴ Чл. 36. ст. 1. Устава Републике Србије (*Службени гласник РС* бр. 98/2006).

ЗАКЉУЧАК

Питање одговорности државе за накнаду штете причињене радом њених органа прилично је сложено и умногоме зависи од конкретних околности случаја. Противправност је основна карактеристика заснивања овакве одговорности док је доказивање њеног постојања односно одсуства у поступању државних органа прилично напоран и неизvestан посао. Готово је неспорно да одговорност државе тренутно „плута” између субјективног и објективног концепта одговорности, те да судови на различите начине нагињу кривици као основу одговорности државе за накнаду штете. Разлог таквог тумачења чл. 172. Закона о облигационим односима лежи у реалним друштвеним проблемима који се огледају у хипернормираности, постојању великог броја различитих државних органа и организација са широким и разноврсним овлашћењима, те у лошој економској ситуацији грађана које покретањем превеликог броја парничних поступка против државе и других нивоа јавне власти покушава да се барем делимично растерети објективног притиска сиромаштва. На основу ставова изнетих у овом раду можемо закључити да је противправност кључни елемент за установљавање одговорности државе за штету. Да би се квалитетно могло приступити, како образлагању, тако и „нападању” тужбеног захтева за накнаду штете причињене услед незаконитог рада државних органа, неопходно је подједнако добро владање не само материјом облигационог права, већ и уставног и управног права, односно оном граном права из чије сфере долази државни орган чије се спорно поступање оцењује у парничном поступку за накнаду штете. Управо је кроз институт противправности судска пракса временом изградила одређене стандарде тј. критеријуме приликом одлучивања о накнади штете причињене радом државних органа. Већ смо образлагали ставове суда по коме држава не одговара за штету услед погрешног тумачења прописа од стране њених органа те креирање става по коме држава одговара само уколико је штета настала као последица рада који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Важно је истаћи да је до наведених ставова судска пракса дошла искључиво преко института противправности, односно даљим тумачењем и разрађивањем термина „незаконит и неправилан рад”, што је за последицу касније довело до напуштања објективне теорије противправности и померања одговорности државе ка терену кривице, тј. субјективној одговорности.

ЛИТЕРАТУРА

1. *Билџен судске ѓраксе Врховног суда Србије* 2/2008, Интермекс, Београд
2. *Билџен судске ѓравредних судова*, бр. 1/1999, Привредни саветник, Београд
3. *Билџен Републичког јавног ѓравабранилаштва* бр. 2/2011, Републичко јавно ѓравабранилаштво, Београд
4. Зборник Правног факултета свеучилишта у Ријеци, бр. 1, 2004, Правни факултет свеучилишта у Ријеци, Ријека
5. Мрвић-Петровић, др Наташа, Михаиловић, др Никола, Петровић, др Здравко, *Вануговорна одговорност државе за штету ѓрчињену њеним ѓраћанима*, Војноиздавачки завод – Институт за упоредно право, Београд
6. *Правни информатор* бр. 4/2011, Интермекс, Београд
7. Радишић, др Јаков, *Облигационо ѓраво. Општи део*, Београд, 2004, Номос, Београд
8. Стојановић, Драгољуб Д., Антић, Оливер Б., *Увод у ѓраћанско ѓраво*, Београд, 2004, Правни факултет универзитета у Београду, Београд
9. Судска пракса привредних судова – *Часопис за ѓривредно ѓраво* бр. 4/2004, Привредни саветник, Београд
10. Судска пракса трговинских судова, *Билџен* бр. 3/2005, Привредни саветник, Београд
11. Устав Републике Србије (*Службени ѓласник РС* бр. 98/2006)
12. Закон о облигационим односима (*Службени лист СФРЈ* бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени лист СРЈ* бр. 31/93 и *Службени лист СЦГ* бр. 1/2003 – Уставна повеља)
13. Закон о судијама (*Службени ѓласник РС* бр. 116/2008, 58/2009 – одлука УС, 104/2009, 101/2010, 8/2012 – одлука УС, 121/2012, 124/2012 – одлука УС и 101/2013)
14. Закон о државној управи (*Службени ѓласник РС* бр. 79/2005, 101/2007 и 95/2010)
15. Закон о прекршајима (*Службени ѓласник РС* бр. 65/2013)
16. Закон о радним односима у државним органима (*Службени ѓласник РС* бр. 48/91, 66/91, 44/98 Б. – др. закон, 49/99 Б. – др. закон, 34/2011 Б. – др. закон, 39/2002, 49/2005 – Одлука УСРС, 79/2005 – др. закон, 81/2005 – испр. др. закон, 83/2005 – испр. др. закон и 23/2013 УС)
17. Закон о обвезним односима Републике Хрватске (*Народне новине* бр. 035/2005)
18. Закон о планирању и изградњи (*Службени ѓласник РС* бр. 72/2009, 81/2009 – испр. 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – одлука УС, 50/2013 – одлука УС и 98/2013 – одлука УС)
19. <http://www.ombudsman.rs/>
20. <http://www.ns.ap.sud.rs/index.php/srl/sudska-praksa/354-gz-1364-12>

THE BASIS OF THE STATE LIABILITY FOR A DAMAGE CAUSED BY STATE AUTHORITIES

Rastko Neskovic

Associate in the City of Belgrade Attorney General Office

S u m m a r y

Main topic of this article is the basis of the state liability for a damage caused to individuals by state authorities in the light of the new case law. The author pointed out the need of the case law to stay 'distant' from the concept in which the state is liable for damage regardless to its fault, and explained certain viewpoints contained in the judgments of the second instance courts. Unlawfulness is emphasized as the basic requirement to constitute state liability for compensation of damages. The question is raised whether the case law is trying to change the basis of state liability through the concept of unlawfulness and to move it from the concept of objective to the concept of subjective liability. Further the paper analyses established viewpoints and possibly ways of court acting when deciding on the claims for compensation of damages caused by state authorities

Key words: state liability for damages, unlawfulness, illegal and irregular work, state authorities

Veljko Etinski,
advokat u Novom Sadu

OBJAVLJIVANJE PARNIČNE PRESUDE*

Pojam suda i pravde za običnog čoveka, građanina, konzumenta pravde i bića kome je imanentno prirodno pravo, uvek je povezan, ukoliko se radi o sudskom sporu, sa javnim objavljivanjem presude. Objavljivanje presude od strane postupajućeg sudije, predsednika sudskog veća, je svečani čin koji je vekovima kod građana, koji dolaze pred sud tražeći pravdu, bio sinonim za završetak spora i za, manje-više, trajno rešavanje problema zbog koga je vođen spor. Bez objavljivanja presude koja je donesena nakon zaključenja glavne rasprave u parničama, obesmišljava se pojam pravde i prava, a strankama se produžava čekanje i neizvesnost u odnosu na odluku suda u vezi sa predmetom spora.

Upoređujući parnični sa krivičnim postupkom možemo da kažemo da je krivični postupak oduvek bio nezamisliv bez objavljivanja presude. Predsednik veća objavljuje presudu koja i psihološki deluje na osuđenog, a kao satisfakcija na oštećenog. U krivičnom postupku objavljivanje presude je svečani čin koje svi prisutni prate stojeći, nakon čega mogu da sednu i saslušaju kratko usmeno obrazloženje predsednika veća koje je uvek upečatljivo i gde on daje esencijalne razloge svoje odluke.

Za razliku od krivičnog postupka gde je ustaljena praksa da se donesena presuda objavi, nešto je drugačija situacija u parničnom postupku u kome sud na razne načine pokušava da izbegne objavljivanje presude. Tragajući za razlozima nedovoljne motivacije sudija da objave presudu, kao i problemima koji su vezani sa objavljivanjem, došli smo do zaključka da je problem objavljivanja

---

* Rad primljen: 6. 11. 2014. godine.

stariji od zakonodavnosti novijeg doba i da je odustajanje od obaveznosti objavljivanja započelo još u vreme Kraljevine Jugoslavije, da bi se nastavilo kroz sve vreme trajanja Jugoslavije i bilo zakonodavno prekinuto tek u današnje vreme Republike Srbije. U razrađivanju teme došli smo do zaključaka vezanih za istorijski aspekt parničnih građanskih postupaka po kojima su sudili sudovi u prošlosti, što je ostavilo traga i na današnje suđenje.

Srpski Zakon o parničnom postupku razlikuje donošenje i objavljivanje presude, što je još jedan od razloga da se ovaj rad najviše bavi objavljivanjem i problemima oko objavljivanja presude. U širem smislu, pod donošenjem presude treba razumeti sve sudske radnje od trenutka kad počne većanje i glasanje, pa do trenutka kad presuda postane perfektan pravni akt¹, pa se u tom smislu može govoriti da je i objavljivanje deo donošenja presude.

OBJAVLJIVANJE PRESUDE U GRAĐANSKIM PARNICAMA – KRATAK ISTORIЈAT

U Knjaževini Srbiji donet je 20. 2. 1865. Zakonik o postupku sudskom u građanskim parnicama, koji je sa izmenama od 1876. i 1882. važio na teritoriji Srbije do 1933. godine². Prema ovom zakoniku objavljivanje presude nije striktno propisano već se samo u čl. 13. kaže da će saopštenje presude ili rešenja overiti uvek predsednik ili član suda. Presuda se najverovatnije tradicionalno objavljivala odnosno saopštavala, ali ovaj zakonik ne propisuje na bliži način formu i način objavljivanja.

Zakonik o sudskom postupku u građanskim parnicama (građanski parnični postupak) Kraljevine Jugoslavije donet 13. 7. 1929. dobio je obaveznu snagu dana 1. januara 1932. godine, izuzev na područjima Apelacionih sudova u Beogradu i Skoplju i Velikog suda u Podgorici, gde je ovaj zakonik počeo da važi od 1. januara 1933. godine.

Objavljivanje presude po ovom Zakoniku propisuje čl. 510. koji kaže da presudu treba doneti na osnovu usmene rasprave i ako je moguće objaviti je odmah čim se zaključi rasprava. Zajedno sa presudom objaviće se i njeno obrazloženje. Presuda će se objaviti i kad stranke nisu prisutne. Upečatljivo je da sudija nije bio obavezan da presudu objavi, već mu je ostavljena mogućnost da to učini, zakonskom sintagmom: „...ako je to moguće”. Onaj deo presude koji sadrži izreku mora biti pismeno sastavljen i potpisan pre nego što se presuda objavi. Kod presude zbog izostanka objavljivanje presude zamenjuje se saopštenjem da

---

¹ Dr Borivoje Poznić, *Građansko procesno pravo*, Beograd, 1986, 289.

² Zakonik o postupku sudskom u građanskim parnicama sa svim izmenama i dopunama, Beograd, Državna štamparija Kraljevine Srbije, 1905.

se presuda izriče prema stavljenom predlogu. U st. 3. propisano je da se veće može ograničiti samo na to da saopšti izreku presude sa najbitnijim razlozima.

U svome komentaru uz Zakonik o sudskom postupku u građanskim parnicama dr Ante Verona iznosi da je obavezno svečano objavljivanje presude u skladu sa Zakonom o uređenju sudova³ od 18. 1. 1929. koji je propisivao da se presude izdaju i objavljuju u ime Njegovog Veličanstva Kralja, a pri tome sudije moraju da nose službene haljine (odeću), a da sva lica koja su u sudnici treba da ustanu. Po istom autoru presude zbog izostanka ne treba objavljivati u svečanoj formi. Takođe je po njemu dobro rešenje da izreka presude mora biti pismeno sastavljena jer se događalo da sudije zaborave šta su usmeno izrekli prilikom objavljivanja presude pa u pismenom otpravku donesu drugačiju odluku. Prema čl. 512: „Presuda prema strankama ima učinak tek od dana kad bude dostavljena. No sud je vezan za svoju presudu, čim je ona objavljena ili u slučaju § 511. čim je ona u pismenom sastavu predata pisarnici da se otpravi.”

Ako sud nije mogao presudu doneti odmah posle rasprave, po čl. 511. trebalo je presudu doneti za osam dana po zaključenju glavne rasprave. U takvom slučaju presuda se ne objavljuje usmeno. Očigledno su rešenja ovog zakonika veoma slična rešenjima koje je preuzeo zakon iz 1957. i kasniji zakoni. Nemamo podatke koliko je sudija objavljivalo presudu, a koliko ih je po čl. 511. izbeglo javno objavljivanje već je presudu pismeno dostavljalo.

OBJAVLJIVANJE PRESUDE PO ZAKONIMA POSLERATNE JUGOSLAVIJE

Prvi posleratni parnični zakon je Zakon o parničnom postupku⁴ objavljen u *Službenom listu FNRJ* br. 4 od 23. 1. 1957. Donošenje i objavljivanje presude propisivao je čl. 324. u kome stoji da se presuda donosi i objavljuje u ime naroda. Kompletna zakonska rešenja u vezi sa objavljivanjem presude preuzeta su i u Zakonu o parničnom postupku⁵ iz 1977. godine, tako da je čl. 324. zakona iz 1957. identičan čl. 335. a čl. 325. je bio identičan čl. 336. zakona iz 1977. godine.

Zakonom od 1977. godine, koji je uz male izmene bio na snazi do 2005. godine, dakle skoro trideset godina što je za naš pravni sistem zavidan niz godina važenja jednog zakona, objavljivanje presude prepušteno je odluci predsednika veća, kao i po zakonu iz 1957. Članom 335. Zakona o parničnom

---

³ Zakonik o sudskom postupku u građanskim parnicama (građanski parnični postupak) i *Uvodni zakon sa komentarima i sudskim rješidbama*, priredili: dr Ante Verona i dr Srećko Zuglia, Zagreb, Jugoslovenska štampa, 1930, 613.

⁴ *Službeni list FNRJ* br. 4 od 23. 1. 1957.

⁵ *Službeni list SFRJ* br. 4. od 14. 1. 1977.

postupku iz 1977. godine bilo je propisano sledeće: (1) Presuda se donosi i objavljuje u ime naroda. (2) Kada se glavna rasprava održava pred većem, presudu donose predsednik veća i članovi veća koji su učestvovali na ročištu na kome je glavna rasprava zaključena. Odmah po zaključenju glavne rasprave sud donosi presudu koju objavljuje predsednik veća. (3) U složenijim predmetima sud može da odloži donošenje presude za osam dana od dana zaključenja glavne rasprave. U takvom slučaju presuda se neće objaviti, već će sud prepis presude dostaviti strankama. (St. 4. nije bitan za ovu temu.)

Generacije pravnik, odnosno sudija školovane su na ovim zakonskim rešenjima i, mada on ne važi već devet godina, stil rada suda i sudija u parničnim postupcima u Srbiji ostao je isti.

Po tom zakonu sudije nisu nikada objavljivale presudu, niti su donosili rešenje da će se presuda doneti za osam dana, već je zapisnik o glavnoj raspravi bio završavan rečenicom: „Rasprava je zaključena, odluka pismeno.”

Najčešće bi nakon proteka roka od nekoliko meseci parničnim strankama bio dostavljan pismeni otpравak presude. Svi advokati koji su zastupali stranke u doba tada važećeg zakona znaju koliko je bilo teško objašnjavati klijentima da presuda još nije napisana, odnosno dostavljena i da oni (advokati) ne znaju kakva je sudska odluka. Pojedini advokatima je isključivo poznanstvo sa sudijom omogućavalo da dođu do informacije o ishodu spora. Formalno-pravno stranke, odnosno advokati kao njihovi punomoćnici, nisu imale mogućnosti da saznaju sudska odluku.

Članom 466. Zakona iz 1977. godine bilo je propisano da se u postupku u sporovima male vrednosti presuda objavljuje odmah, ali čak ni u tim sporovima, kojih je u svakom sistemu i vremenu najviše, presude nisu objavljivane već se čekao pismeni otpравak presude. Postupanje suda protivno odredbama o objavljivanju presude nije bila bitna povreda odredaba postupka, niti razlog za izuzeće, razrešenje ili disciplinski postupak protiv postupajućeg sudije.

Predsednici veća objavljivali su jedino presude o razvodu brakova i to u vreme dok je ta vrsta spora bila u nadležnosti Višeg suda. Kad je nadležnost prešla na Opštinski sud objavljivanje je, kao po komandi, prestalo.

U čl. 336. ZPP-a iz 1977. bio je propisan način objavljivanja presude: „Kad se presuda objavljuje, predsednik veća će javno pročitati izreku i saopštiti ukratko razloge presude... Svi prisutni saslušaće čitanje izreke presude stojeći.”

Prema dr Borivoju Pozniću objavljivanje presude je svečani čin, a svi prisutni dužni su da saslušaju čitanje izreke stojeći. Takođe, prema njemu objavljivanje presude je radnja u proceduri nastanka presuda i objavljuje se i kad toj radnji ne prisustvuje niko osim veća i zapisničara.⁶

⁶ Dr Borivoje Poznić, *Građansko procesno pravo*, Beograd, 1986, 291.

Identična rešenja kao u zakonu iz 1977. zadržao je i ZPP koji je donet 22. 12. 2004. a stupio na snagu 22. 2. 2005. godine.⁷ Po ovom zakonu sve je ostalo isto kao i po zakonu iz 1977. tako da se presuda u praksi i dalje nije objavljivala.

REŠENJE PO ZAKONU O PARNIČNOM POSTUPKU KOJI JE STUPIO NA SNAGU 1. 2. 2012.

Dana 1. 2. 2012. godine stupio je na snagu važeći Zakon o parničnom postupku⁸ za koga se može reći da je u permanentnim izmenama, ili bar da postoji želja da se on izmeni. Od samog usvajanja zakona priča se o donošenju novog jer su sudije, advokati i naučni radnici nezadovoljni nekim nedovoljno dobrim rešenjima.

Ne znamo šta nas sve čeka u budućnosti, ali je ovim zakonom napravljen radikalni iskorak ka javnom objavljivanju donešene presude, a time i ka tradicionalnom narodnom poimanju suda i pravde.

Čl. 39. zakona propisan je način donošenja i objavljivanje presude: „Presuda se donosi i objavljuje u ime naroda. Kad se glavna rasprava održava pred većem, presudu donose predsednik veća i članovi veća koji su učestvovali na ročištu na kome je glavna rasprava zaključena. Odmah po zaključenju glavne rasprave sud donosi presudu koju objavljuje predsednik veća. U složenijim predmetima sud može da odloži donošenje presude za osam dana od dana zaključenja glavne rasprave. U slučaju iz čl. 319. st. 2. ovog zakona, presuda će se objaviti najkasnije u roku od osam dana od dana prijema spisa, odnosno zapisnika (radi se o spisima ili dokazima od zamoljenog suda koji treba da se pribave nakon zaključenja glavne rasprave). Čl. 353. u prvom stavu propisuje: „Prilikom objavljivanja presude, predsednik veća javno će da pročita izreku i ako je moguće da ukratko saopšti razloge presude.“ U st. 2. propisano je da sud prilikom objavljivanja presude može saopštiti da je odlučio da se o odmeravanju troškova naknadno odluči. St. 3. govori o javnosti prilikom objavljivanja, tako da, ako je javnost na glavnoj raspravi bila isključena, izreka presude uvek će javno biti pročitana, a sud će odlučiti da li će javnost biti isključena prilikom objavljivanja razloga presude. U st. 4. čl. 353. propisana je i svečana forma objavljivanja presude, jer će svi prisutni saslušati čitanje izreke presude stojeći.

Može se reći da su nakon pedeset pet godina zagovornici obaveznosti objavljivanja presude u parničnom postupku pobedili u svojoj ideji. Ukoliko pretpostavimo da ni Zakonik Kraljevine Jugoslavije nije obavezivao sudije da

⁷ Zakon o parničnom postupku, *Službeni glasnik RS* br. 125/04.

⁸ *Službeni glasnik RS* br. 72 od 28. 9. 2011.

objave presudu, onda je taj period mnogo duži. Međutim, najmanje zagovornika ovakve ideje bilo je među sudijama, a posebno među sudijama koji su radili kao predsednici parničnih veća u prvostepenim sudovima.

Opravdavajući svoje neslaganje sa idejom obaveznog objavljivanja presude na prvom mestu su isticali prezauletost i pretrpanost predmetima. Svako objavljivanje im je, govore i govorili su naše sudije, dodatan napor, koji ništa ne menja u samoj sudskoj odluci i ne doprinosi ubrzanju postupaka već samo komplikuje njihov rad. Ukoliko bi želeli da presudu objave odmah po zaključivanju rasprave, trebalo bi im nekoliko desetina minuta da izdiktiraju izreku, pa da ponovo prozovu stranke da bi istu objavili, a da bi zatim stranke to i potpisale. Na taj način izgubilo bi se sudijskih dragocenih bar pola sata vremena.

Ipak, da prvo analiziramo zakonske odredbe, pa ćemo se vratiti na problematiku prakse.

Zakon jasno kaže da će sud odmah po zaključenju glavne rasprave doneti presudu koju objavljuje predsednik veća. U složenijim predmetima sud može da odloži objavljivanje presude za osam dana od dana zaključenja glavne rasprave. Zakonodavac od forme objavljivanja presude pokušava da napravi svečani čin, a objavljivanje presude to svakako i jeste, pa kaže da će predsednik veća javno pročitati izreku i ako je moguće ukratko saopštiti razloge presude. Svi prisutni saslušaće čitanje izreke stojeći.

Praksa da neke postupajuće sudije gotovo i ne znaju problematiku predmeta spora sve do čitanja celokupnog spisa nakon zaključenja rasprave, ovakvim zakonskim rešenjima bila je prekinuta. Sudija, dakle, mora tokom čitavog postupka da vlada sudećom materijom i ako bi parnične stranke odlučile da na ročištu odustanu od svih dokaza koje su predložili, sudija mora zaključiti raspravu i doneti odluku. Ta odluka mora biti javno objavljena odmah po zaključenju glavne rasprave. Međutim, u praksi to nikada nije tako već postupajući sudija zaključuje ročište uz navođenje da se objavljivanje presude odlaže za osam dana, čime sudije zloupotrebljavaju st. 3. čl. 352. ZPP-a. Jasno je da je samo mali deo parničnih predmeta složen do te mere da mu je potrebno toliko odlaganje, a do sada se nismo susretali sa praksom da rok za odlaganje objavljivanja bude kraći, iako to nije u suprotnosti sa zakonom, najčešće je on čak i duži od zakonom propisanih osam dana.

U situaciji kada bi do zaključivanja rasprave došlo iznenada, odustajanjem obe strane od već predloženih dokaza, odlaganje objavljivanja presude bi bilo možda i razumljivo jer bi sud svoj misaoni proces morao da usmeri samo na izvedene dokaze i da proveriti da li je tužba potkrepljena ili ne. Ali kada se na poslednjem ročištu iscrpe svi dokazni predlozi, sasvim je očekivano da predsednik veća, koji je detaljno upoznat sa sudskim spisom, može odmah nakon zaključenja rasprave da javno objavi presudu.

UTICAJ SUDSKE PRAKSE I ODELJENJA SUDSKE PRAKSE NA OBJAVLJIVANJE PRESUDE

Učeći stručne predmete na pravnim fakultetima univerziteta u Srbiji svaki pravnik će naučiti da sudska praksa spada u neformalni izvor prava. Međutim, kasnije u svojoj pravničkoj praksi svako će se uveriti da je sudska praksa značajan izvor prava bez obzira na naučnu klasifikaciju, jer sudije se u svome radu staraju da im presude zauzimaju okvir ustaljene sudske prakse koja vlada u državi, a posebno vode računa o stavovima koje zauzima njima neposredno drugostepeni sud. Ustav Republike Srbije⁹ u čl. 36. jemči pravo na jednaku pravnu zaštitu i na pravno sredstvo i kaže u st. 1. da se: „Jemči jednaka pravna zaštita prava pred sudovima i drugim državnim organima, imaojcima javnih ovlašćenja i organima autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.” Iz ove odredbe podnosioci ustavnih žalbi crpu svoje pravo na ustavno-pravnu zaštitu ukoliko im je, recimo, u odnosu na važeću sudsku praksu koja slične ili iste tužbe usvaja, njihova tužba pred redovnim sudom odbijena.

U okviru naših sudova, kao deo sudske uprave postoji i odeljenje sudske prakse, pa ćemo u nastavku nešto reći i o uticaju tog odeljenja na proces presuđivanja, a time i na objavljivanje presude.

Jasno je da Zakonom o parničnom postupku nije definisana, niti se u njemu spominje odeljenje sudske prakse u sudovima. Postojanje odeljenja sudske prakse regulisano je jedino Sudskim poslovníkom¹⁰ i ta odeljenja nisu nikakvim propisom vezana za postupak sudskog odlučivanja i donošenje presuda. Čl. 27. Sudskog poslovníka propisuje da odeljenje sudske prakse može postojati u sudu sa većim brojem sudija. Odeljenje sudske prakse prati i proučava praksu sudova i međunarodnih sudskih organa i obaveštava sudije, sudijske pomoćnike i sudijske pripravnike o pravnim shvatanjima sudova. Odeljenjem sudske prakse rukovodi sudija koga određuje predsednik. Odeljenje sudske prakse Upravnog suda i Višeg prekršajnog suda čine dvoje sudija iz sedišta suda i po jedan sudija iz odeljenja izvan sedišta suda, određen Godišnjim rasporedom poslova. Čl. 28. Sudskog poslovníka propisuje vođenje registra pravnih shvatanja u koji se u sažetom obliku unose pravna shvatanja izražena u odlukama suda u pojedinim predmetima ili primljena od višeg suda, a koja su od značaja za sudsku praksu. Pored opšteg, sud vodi i poseban registar u koji se unose pravna shvatanja usvojena na sednici svih sudija, sednicama odeljenja, savetovanjima i radnim sastancima sudija. Opšti i poseban registar pravnih shvatanja vode se odvojeno za svaku granu sudskog rada hronološkim redom i mogu se objaviti

⁹ *Službeni glasnik RS* br. 98/2006.

¹⁰ *Službeni glasnik RS* br. 110/2009 i kasnije izmene.

u posebnoj zbirci ili na veb-stranici suda. Pravna shvatanja koja je sud uneo u registre dostavljaju se Vrhovnom kasacionom sudu za potrebe Pravosudnog informacionog sistema Republike Srbije.

Apelacioni sud u Kragujevcu odeljenje sudske prakse objašnjava i opisuje na svome internet portalu na sledeći način:¹¹ „Odeljenje sudske prakse sačinjavaju predsednik suda i njegov zamenik, svi predsednici sudskih odeljenja i njihovi zamenici, rukovodioci sudske prakse po sudskim odeljenjima i predsednici veća. Odeljenje sudske prakse prati i proučava praksu sudova i međunarodnih sudskih organa i obaveštava sudije i sudijske pomoćnike o pravnim shvatanjima sudova. U sudu se vodi opšti registar pravnih shvatanja u koji se u sažetom obliku unose pravna shvatanja izražena u odlukama suda u pojedinim predmetima ili primljena od višeg suda, a koja su od značaja za sudsku praksu. U posebnom registru se unose pravna shvatanja usvojena na sednici svih sudija, sednicama odeljenja, savetovanjima i radnim sastancima sudija”.

Sudskim poslovníkom propisan je rad sudske prakse u sudovima, ali Poslovníkom nije propisano i mešanje odeljenja sudske prakse nakon izrade pismenog otpravka presude od strane predsednika veća. Međutim, u praksi rada sudova situacija je drugačija. Prilikom donošenja presude sudija pre odašiljanja pismenih otpravaka presuda iz suda, putem dostavne službe, primerak presude šalje u odeljenje sudske prakse na proveru. Događalo se da je odeljenje sudske prakse, uočivši neke greške u izreci presude, istu vraćalo sudu na dalju doradu. Ovaj segment nesigurnosti sudija da objave presudu nije dovoljno proučen, ali je znatan kod jednog broja sudija, kojima se događalo da im sudska praksa vrati pisani otpravak presude zbog greške u izreci.

U vezi sa ovim prilažemo deo teksta iz dnevnog lista *Politika*¹² pod naslovom *Društvo sudija: zaštititi sudije od pritisaka*: „U pritužbi koju su podnele, sudije kragujevačkog Apelacionog suda su navele da im je ugrožena sudijska nezavisnost u predmetu koji su, kao predsednik i član veća, vodili u sporu policajca iz Novog Pazara protiv Republike Srbije zbog neisplaćenog „policajskog dodatka”. Postupajući po žalbi koju je podnela Republika Srbija zato što je izgubila spor u prvostepenom postupku, veće Apelacionog suda u Kragujevcu potvrdilo je presudu nižestepenog suda. Odeljenje sudske prakse suda „zaustavilo” je predmet i vratilo ga veću, uz sugestiju da je potrebno da u skladu sa sudskom praksom tog suda otvori raspravu. Veće se sa takvim stavom nije složilo, smatrajući da iz samih žalbenih razloga nije bilo uslova za to. Budući da je veće zauzelo stav da nema uslova za otvaranje rasprave, predmet je ka-

¹¹ <http://www.kg.ap.sud.rs/odeljenje-sudske-prakse.html> od 16. 6. 2014.

¹² *Politika* 10. 5. 2014. Tekst je objavljen na internet sajtu u rubrici hronika <http://www.politika.rs/rubrike/Hronika/Drustvo-sudija-zastititi-sudije-od-pritisaka.sr.html>

snijom preraspodelom predmeta dodeljen u rad drugom veću koje ga nije rešilo do oktobra prošle godine, jer je sudija koja je zadužila predmet otišla u penziju. Novom raspodelom, predmet je ponovo dodeljen u rad ranijem sudiji na šta je on uložio prigovor.”

Radi se o sudskoj praksi Apelacionog suda u Kragujevcu, ali ovaj slučaj upravo govori u prilog situaciji koje se sudije pribojavaju jer Odeljenje sudske prakse u sudovima uzima na sebe ovlašćenja koja nema po pozitivnim propisima.

Ukoliko bismo teoretski razmotrili situaciju koja je opisana u *Politici* došli bismo do sledećeg: u slučaju da je postupao u skladu sa čl. 383. st. 3. ZPP-a, koji kaže da drugostepeni sud može da zakaže raspravu, Apelacioni sud bi morao i da postupi po čl. 352, a u vezi sa čl. 385. ZPP-a i da objavi donesenu presudu. Nakon što je doneo i objavio presudu, ona je postala konačna i potpisivanjem zapisnika misaoni proces suda, sublimacija činjenica vezanih za izreku donete presude su završeni. Postoji samo mogućnost izmene očiglednih omaški (grešaka u datumima i imenima koji su nastali slučajno). Međutim, šta bi se dogodilo da odeljenje sudske prakse nakon sačinjavanja pismenog otpiska presude kaže da ona nije u skladu sa važećom sudskom praksom? Takva situacija je potpuno pravno nezamisliva i bez obzira na eventualnu nesaglasnost presude sa praksom, presuda je perfektna i mora biti dostavljena strankama, sa uvodom, izrekom i obrazloženjem, jer je izreka objavljena¹³ i sud je vezan objavljenom odlukom.

Problem sa sudskom praksom u opisanom slučaju ne bi bio toliki ukoliko bi drugostepeno veće odlučivalo o žalbi bez rasprave, ali pritisak odeljenja sudske prakse na sudije je neprihvatljiv čak i u tom slučaju. Direktno mešanje odeljenja sudske prakse je posebno neprihvatljivo kada se predsednicima veća vraćaju već napisane presude zbog obrazloženja koje je najčešće odraz stila sudije i njegovog većeg ili manjeg proznog dometa. Ukoliko se složimo da bi izreke morale biti uglavnom unifikovane, ali ne tako da ih unifikuje odeljenje sudske prakse već obuka sudija kroz kolegijume, seminare i na druge načine, moramo reći da se obrazloženja nikako ne mogu unifikovati, sem u zakonski obavezujućem delu, jer su uvek odraz stila i pismenosti sudije.

O sudskoj praksi nešto je rekao i predsednik Apelacionog suda u Novom Sadu gospodin Novica Peković u tekstu i podnaslovu: *Da li su o Musiću odlučivale stručne sudije?* On kaže: „O prvostepenoj presudi Musiću, odlučivalo je petočlano veće zbog zatvorske kazne koja mu je pretila. To su veoma iskusne

---

¹³ U vezi sa događajem iz Apelacionog suda u Kragujevcu objavljeni su mnogi tekstovi u štampi i na internetu, između ostalog i <http://www.naslovi.net/2014-03-19/politika/ko-presudjuje-sud-ili-sudija/9315385> pod naslovom: Ko presuduje – sud ili sudija.

sudije. Odluku je odobrilo i Odeljenje sudske prakse. Da odluka odudara od sudske prakse, ne bi ni izašla iz Apelacionog suda.”

Ovde se radi o krivičnom predmetu, ali je problematika u vezi sa odeljenjem sudske prakse i prekoračenja u ovlašćenjima i nadležnostima ovog dela sudske uprave ista kao i u parničnim predmetima.¹⁴ Nažalost, ovakvom izjavom gospodin Novica Peković priznaje mešanje odeljenja sudske prakse u odlučivanje suda na sasvim neprimeren i pravno neutemeljen način.

OBJAVLJIVANJE PRESUDE U PARNIČNOM POSTUPKU U BiH I REPUBLICI HRVATSKOJ

U BiH kao federalnoj državi donošenje, pismena izrada i dostavljanje regulisano je isto kao i u Federaciji i u Republici Srpskoj. U zakonu se ne govori o objavljivanju presude već o donošenju presude i sud je dužan da je donese u roku od 30 dana od dana zaključenja glavne rasprave. Sud po zaključenju glavne rasprave obaveštava prisutne stranke o datumu donošenja presude. Ako su stranke bile uredno obaveštene o datumu donošenja presude, rok za žalbu protiv presude počinje teći od prvog narednog dana nakon donošenja presude. Presuda se očigledno ne objavljuje usmeno već se u fizičkom obliku, dakle već sačinjena, predaje strankama i one su dužne da je preuzmu u zgradi suda. Rokovi za podnošenje pravnog leka teku prvog narednog dana nakon dostavljanja prepisa presude.

Nejasnoće u odredbama zakona o početku žalbenog roka presekao je kao Gordijev čvor Kantonalni sud u Novom Travniku svojom presudom br. 006-0-GŽ-06-000 774 od 28. 12. 2006. u kojoj se navodi da: „Kada je stranka uredno obaveštena o datumu donošenja prvostepene presude, na početak žalbenog roka bez uticaja je činjenica da joj je presuda dostavljena poštom, rok za žalbu protiv presude počinje teći prvog narednog dana nakon donošenja presude i taj rok je prekluzivan.”¹⁵

Zakonom o parničnom postupku Republike Hrvatske¹⁶ u čl. 335. propisano je da se presuda mora doneti, objaviti, izraditi i uručiti ili otpremiti, najkasnije u roku od 45 dana od zaključenja glavne rasprave. Na prvi pogled čini se

---

¹⁴ Tekst je objavljen u dnevnom listu *Blic* pod naslovom: *Prvi čovek Apelacionog suda u Novom Sadu: Ometaju nas protesti roditelja*, Sava Stefanović, 20. 2. 2014, a i na sajtu <http://www.blic.rs/Vesti/Hronika/444088/Prvi-covek-Apelacionog-suda-u-Novom-Sadu-Ometaju-nas-protesti-roditelja>.

¹⁵ Presuda Kantonalnog suda u Novom Travniku, broj: 006-0-GŽ-06-000 774 od 28. 12. 2006. godine.

¹⁶ Zakon o parničnom postupku Republike Hrvatske (*Narodne novine*, br. 53/91, ... 148/11. – proć. tekst i 25/13).

da je ovo komforan rok, međutim, u roku od 45 dana samo je 30 radnih dana u sudu. No, svakako, rešenje koje nudi hrvatski zakon je interesantno.

Sud zakazuje ročište za objavljivanje presude na ročištu na kome je glavna rasprava zaključena. Stranku koja nije prisutna sud obaveštava pismeno, a ročište za objavljivanje presude održaće se nezavisno od toga da li su stranke o njemu uredno obaveštene, odnosno da li su pristupile. Parničnoj stranci koja je pristupila na ročište za objavljivanje presude sud uručuje overeni prepis presude. Ako stranka nije pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, a uredno je obaveštena o ročištu, smatraće se da je dostava presude obavljena onoga dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje. Overeni prepis presude stranka može preuzeti u sudskoj zgradi. U ovom slučaju sud će objaviti presudu na internet stranici e-oglasna ploča sudova. Presuda mora biti istaknuta na internet stranici e-oglasna ploča sudova osam dana, računajući od dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje.

Po ovom zakonskom rešenju najbolji procesni položaj ima stranka koja nije uredno obaveštena o ročištu na kome se presuda objavljuje, jer će se njoj presuda dostaviti prema odredbi o dostavljanju. Momenat dostavljanja presude je bitan jer od njega počinje da se računa rok za žalbu i strankama se uručuje odnosno dostavlja overeni prepis presude sa uputstvom o pravu na izjavljivanje pravnog leka.

Zakonodavac je predvideo u čl. 336. da će svi prisutni saslušati čitanje izreke stojeći, a sudija će ukratko, nakon čitanja izreke, saopštiti razloge presude.

U rešenju hrvatskog zakona sudija je obavezan da ukratko saopšti razloge presude, dok je u srpskom zakonu to predviđeno kao mogućnost i zakon kaže da će sudija: „...ako je moguće da ukratko saopšti razloge presude.”

OBJAVLJIVANJE PRESUDE U PARNIČNOJ PRAKSI

Kao što smo već naveli, sudije prvostepenih sudova u parničnim postupcima, po njihovim rečima, gube vreme na objavljivanje presude. Smatraju da bi kod ovakvog zakonskog rešenja presude morale biti ili bez obrazloženja ili sa drugačijim obrazloženjem, naravno kraćim, jer sudije gube vreme na objavljivanje, a posle moraju i da pišu kompletnu presudu,

Sudije smatraju da objavljivanje presude u procesnom smislu za njih ne znači ništa. I zaista, sudija nema nikakav procesni benefit iz objavljivanja presude. Benefit bi postojao kada bi zakonodavac predvideo da sudija uz kratko obrazloženje presude obavezno izloži strankama i uputstvo o pravnom leku uz navođenje da se stranke mogu odmah prilikom objavljivanja presude odreći

prava na žalbu, u kom slučaju bi dobili samo otpravak presude sa uvodom i izrekom bez obrazloženja. Moguće je da bi procenat tako rešenih predmeta bio u početku mali, ali bi praksa pokazala da li je ovo značajna novina. Sa izgradnjom pravnog i ekonomskog sistema, građanke i građani polako shvataju da u sistemu bez inflacije nije dobro odlagati svoju novčanu obavezu koju nesporno u velikom broju parničnih slučajeva jedna strana i ima. Ovo bi dovelo do povećane motivacije sudija da objavljuju presudu. Namerno kažemo motivacije, jer neobjavljivanje presude ne predstavlja bitnu povredu odredaba ZPP-a pa i kad sudija izbegne objavljivanje nema sankcije po ZPP-u, a eventualna disciplinska odgovornost je deo napora stranke da podnese protiv sudije disciplinsku prijavu, koji neće rezultirati boljim položajem u parnici.

Nije beznačajna zamerka sudija i na uslove pod kojima sude i rade u sudskim zgradama. Uslovi u kojima se sudi u većini sudova su prilično loši. Sudnice su male (Osnovni sud u Novom Sadu godinama od velikih sudnica pravi dve male) pa ne postoje uslovi da se normalno održi bilo kakav oblik svečanosti, ukoliko nam prva od premisa jeste da je objavljivanje presude pre svega svečani, pa tek onda procesni čin.

Tokom primene odredaba o objavljivanju presude po ZPP dolazilo je i do nadrealnih situacija da klijenti sa punomoćnicima odu u sud na zakazano objavljivanje da bi im službenica (zapisničarka) tom prilikom saopštila da je objavljivanje odloženo za još osam dana jer sudija nije prisutan. Takođe se događalo da na ročište za objavljivanje ne pristupi nijedna od parničnih stranaka nakon čega je sudija proglašavao da se smatra da je tužba povučena jer na ročište za objavljivanje niko nije pristupio. Ovakva odluka suda nije u skladu sa čl. 311. ZPP-a koji kaže: „Ako sa ročišta za glavnu raspravu neopravdano izostanu...”, a presuda se objavljuje nakon zaključenja glavne rasprave. U ovom slučaju tužilac je imao poteškoća dok nije ponovo došao do faze objavljivanja presude. Morao je da podnosi žalbu protiv rešenja kojim je sud, potpuno protivzakonito, konstatovao da je tužba povučena. Neke sudije ne sačinjavaju zapisnik o objavljivanju presude niti čitaju već napisanu izreku, već samo u jednoj rečenici neformalno kažu svoju odluku. Događa se i da sudija, mada je odložio objavljivanje presude za osam dana tek na ročištu za objavljivanje pred strankama diktira izreku u zapisnik, umesto da pročita već napisanu izreku presude.

U praksi osnovnih sudova vidljivo je i da sudije unose konstataciju na kraju zapisnika sa zaključenja glavne rasprave da se stranke odriču prava na objavljivanje presude. Ova mogućnost nije predviđena u zakonu i smatramo da se stranke ne mogu odreći objavljivanja presude jer to nije njihovo pravo već se radi o obavezi suda od koje sud ne može odstupiti.

ZAKLJUČAK

Smatramo da je rešenje o objavljivanju presude koje predviđa ZPP Republike Srbije dobro zamišljeno, i da navikavanje sudija na ovu procesnu obavezu polako dobija svoju jasnu dimenziju i da je postalo sastavni deo suđenja u parničnim postupcima. Obaveznost objavljivanja presude isključuje nepripremljenost sudija za ročišta, već ih tera da budu uvek upoznati sa sudećim predmetom da bi bili spremni da na svakoj glavnoj raspravi istu mogu da zaključe i da presudu objave, čime se pre svega jača efikasnost rada parničnog suda. Odredba o saopštavanju razloga presude trebalo bi da postane obavezujuća jer bi tako stranke već u momentu objavljivanja znale koje je pravno stanovište zauzeo sud.

Objavljivanja presude najveći značaj trenutno ima u psihološkom smislu jer deluje na stranke u parničnom postupku koje postaju svesne svoje pobede ili poraza u postupku. Objavljivanje presude toga trenutka je za njih čin državne moći oličene u postupajućem predsedniku veća. Predsednik veća, sudija, kao nosilac sudijske funkcije i eksponent državne sudske vlasti dobija na značaju, a presuda dobija smisao jer je izreka objavljena iz usta sudije i o njoj više ne mogu postojati dileme. Smatramo da se odredba o objavljivanju može dopunjavati i modularati, ali da zauvek treba da ostane obaveza suda, a time i pravo stranaka i javnosti uopšte da javno čuju sudsku odluku.

ДАНИ АДВОКАТУРЕ У ВОЈВОДИНИ

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА
одржана 16. маја 2015. године

ПРОГРАМ

Композиција *Овде сам рођен* аранжман Зорана Мулића, у извођењу „Новосадског нонета”

Поздравна реч Срђана Сикимића, председника Адвокатске коморе Војводине

Поздравна реч Иштвана Пастора, председника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине

Поздравна реч Мирослава Васина, потпредседника Владе Аутономне Покрајине Војводине

Композиција *Под сјајем звезда* у извођењу „Новосадског нонета”

„Почеци коморског организовања адвоката на подручју Војводине у XIX веку”, Ласло Жожа, адвокат у Суботици

Композиција *Адађо* Саве Вукосављева у извођењу Тамбурашког оркестра Основне музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић” из Руме, под уметничким руководством професора Смиљане Јанчић

Додела повеља са плакетом

Композиција *Славујев њој – њесма расџанка* у аранжману Стипана Јарамазовића, у извођењу Тамбурашког оркестра Основне музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић” из Руме, под уметничким руководством професора Смиљане Јанчић

Реч лауреата

Композиција *Банашки зајлеи* Саве Вукосављева у извођењу Тамбурашког оркестра Основне музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић” из Руме, под уметничким руководством професора Смиљане Јанчић

Коктел у Клубу посланика Скупштине АП Војводине

ПОЗДРАВНИ ГОВОР СРЂАНА СИКИМИЋА, ПРЕДСЕДНИКА АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Даме и господо,

Поштоване колегинице и колеге,

Отварам Академију поводом 140 година од оснивања Адвокатске коморе Војводине и поздрављам председника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине господина Иштвана Пастора, потпредседника Владе Аутономне Покрајине Војводине господина Мирослава Васина, представника Међународне уније адвоката господина Ненада Јанићевића, све председнике и високе представнике адвокатских комора из Словеније, Хрватске, Мађарске, Румуније, Македоније, Федерације Босне и Херцеговине и Црне Горе, председника Адвокатске коморе Србије, и све председнике и високе представнике адвокатских комора у саставу АКС, представнике Универзитета, госте из законодавне, судске и извршне власти, све адвокате и адвокатске приправнике, све наше пријатеље који су данас овде са нама и захваљујем се свима што сте се одазвали нашем позиву да заједнички обележимо наше Дане адвокатуре.

Импозантно временско трајање, дуже од једног века, обележила је плејада адвоката који су Адвокатску комору Војводине и адвокатску професију учинили вредном и достојном поштовања. Подсетићу на само неке од њих: Михајло Полит Десанчић, Јован Стерија Поповић, Јован Мушкатиновић, Светозар Милетић, Јаков Игњатовић, Игњат Павлас, Стефан Адамовић, Јожеф Варади, Милорад Ботић и многи други који су и данас узор и понос наше професије.

Историја савремене адвокатуре свакако ће забележити и да је у 140-ој години од оснивања Адвокатске коморе Војводине, 17. септембра 2014. године отпочео јединствен протест адвоката Србије који је трајао 127 дана и који је окончан 26. јанура 2015. године враћањем адвокатури оног што јој је одузето – пружање правне помоћи гарантовано чл. 67. Устава РС.

Поштоване колегинице и колеге, с обзиром да остваривања права на правну помоћ у пуном смислу те речи нема без самосталности и независности адвокатуре, дужни смо да укажемо на то да се адвокатура данас суочава, како са нарушавањем њене самосталности, тако и са негирањем њене независности.

Овакво стање последица је утицаја низа фактора, од којих су три битна а генерише их сам систем.

Разматрање утицаја првог фактора на адвокатуру враћа нас у време чије последице данас сви ми као друштво и живимо. То време започиње 90-тих година XX века и то распадом једне идеолошке, неправне државе чију окосницу је чинила партија. Концепт партијске државе у Србији задржан је до данас. Законодавну власт и данас чине припаданици партија, извршну власт формирају партије, а судска власт је под контролом и законодавне и извршне власти.

И поред чињенице да су Уставом Србије из 2006. године, први пут створене претпоставке за организовање правне државе и то увођењем у Устав суштинског начела правне државе – начела владавине права са свим елементима које то начело обухвата, у Србији правна држава још увек није успела да заживи.

У Србији правна држава до сада није развила ни своје правне механизме, ни институције.

У таквој организацији власти, која подразумева само партијску дисциплину и послушност, самосталност и независност адвокатуре схвата се и доживљава као стална претња власти.

То је разлог због ког је данас адвокатура као самостална и независна служба која пружа правну помоћ изложена сталним притисцима са основном намером њеног стављања под контролу власти, односно сталној тежњи за њено подржављење.

Други фактор односи се на судове као носиоце судске власти.

Адвокатура као самостална и независна служба правне помоћи непосредно је учесник у поступку пред судовима и представља институцију која доприноси да се пред судом, уз пуно поштовање начела легалитета, јавно расправи и одлучи о правима и обавезама оних који су се нашли пред њим.

Остваривање права на правично суђење и права на правну помоћ у пуном уставном капацитету може да се оствари само у условима пуног по-

штовања и доследног остваривања Уставом утврђене позиције институције независне судске власти и адвокатури као самосталне и независне службе.

Како, међутим, у Србији нису на делу механизми правне државе, већ механизми који урушавају уставну позицију институције судске власти као независне, сведоци смо скоро свакодневног одступања од начела легалитета, било у виду непримењивања или арбитарног примењивања закона.

То има за последицу неостваривање Уставом зајемченог права на правично суђење, као и других права прописаних законом.

Одступање од права на правично суђење надаље, има за последицу повређивање права на правну помоћ у поступцима заштите повређеног права или слободе, јер се у таквим условима губи свака могућност изградње положаја човека као слободног бића.

Урушавање независности судске власти онемогућава и да адвокатура пружа правну помоћ у пуном смислу те речи.

На тај начин ствара се привид права уместо права.

Трећи фактор односи се на опредељење за приступање Србије Европској унији.

У Србији као делу Југославије, а од 2006. године као самосталној држави, дакле у периоду од око седамдесет година, успостављао се одређен правни поредак који је произишао из тада важећих Устава и закона, а од којих су неки и данас на снази. Усвајањем Националне стратегије Србије за приступање Србије и Црне Горе ЕУ 2005. године, у Србији је отпочео процес доношења закона који су у функцији хармонизације са ЕУ.

У том процесу, делом због незнања и некомпетентности а делом и из политичких партикуларних интереса, хармонизација са прописима ЕУ се често сводила на просто преписивање одређених закона и њихово преношење у наш правни поредак, без икаквог критичног сагледавања тих прописа у односу на постојећи, национални правни поредак.

У том смислу, процес придруживања ЕУ уместо да води изградњи институција правне државе, отворио је простор да се под формом хармонизације и окриљем ЕУ усвајају таква институционална решења која не кореспондирају са интересима друштва.

С друге стране, запажа се да поједини стручни консултанти из ЕУ, ангажовани на успостављању Европских стандарда, у поступку хармонизације излазе из оквира успостављања стандарда инсистирајући на одређеним конкретним решењима супротним националном законодавству, а која се чак и разликују од постојећих решења у другим европским земљама.

Пример за то је управо најновија верзија нацрта Закона о бесплатној правној помоћи у коме су одређена предложена решења у супротности са одредбом чл. 67. ст. 2. Устава Републике Србије.

Поштоване колегинице и колеге, утицаји напред наведених фактора озбиљно су довели у питање остваривање Уставом зајемчених права, а пре свега права на правну помоћ и права на правично суђење у њиховом пуном капацитету.

Како је адвокатура по својој вокацији дужна да реагује када су доведена у питање Уставом зајемчена права и слободе, наше гласно промишљање о ситуацији у којој се данас налазимо је да адвокатура и не може и неће да остане нема на непоштовање и повреде Устава и закона, а поготово ако су те повреде учињене ради остваривања интереса који угрожавају основна људска права и слободе.

Наше залагање јасно исказано у четворомесечном протесту за пружање правне помоћи од стране самосталне и независне адвокатуре је непромењено, јер то је по својој суштини залагање за поштовање законитости, доступност правди, слободу и једнакост, заштиту, унапређење и промоцију права човека и грађанина као темељних вредности нашег друштва.

Подсетићу на Манифест о слободи адвокатуре Међународне уније адвоката из 1971. године који, позивајући се на Општу декларацију о правима човека УН, упозорава светско јавно мњење на нужност очувања самосталности и независности адвоката и изузимање адвоката од било какве хијерархије.

Ово упозорење не смемо заборавити!

СВЕЧАНИ ГОВОР ИШТВАНА ПАСТОРА ПРЕДСЕДНИКА СКУПШТИНЕ АП ВОЈВОДИНЕ

Уважени чланови Адвокатске коморе Војводине,
поштовани гости Скупштине Аутономне Покрајине Војводине!

140 година од оснивања Адвокатске коморе Војводине је годишњица вредна поштовања. У име Скупштине, највишег органа Аутономне Покрајине Војводине, честитам Вам ову значајну годишњицу, примите изразе мог искреног уважавања. Изражавам посебно поштовање према данашњим лауреатима.

Даме и господо!

Дозволите да будем помало личан. Да кажем, да сам као војвођански Мађар поносан на чињеницу да је свега седам година након аустријско-мађарске нагодбе, 1874. године Мађарски парламент, апсорбујући овлашћења из Нагодбе, уређујући друштвени, управни, правосудни, једном речју, државни оквир, донео 34. Закон, Закон о Адвокатској делатности (XXXIV. törvénycikk az ügyvédi rendtartás tárgyában).

Његовим проглашењем у Доњем, односно Горњем дому Мађарског парламента 10. односно 12. децембра 1874, створени су услови, да следеће 1875. године буду организоване прве адвокатске коморе на овим просторима.

Приликом доношења закона тадашњи државни секретар Карољ Чемеги (Csemegi Károly), образлажући потребу Закона је рекао: „Egy jogallam egyik lefeltetele az illeto igazsagugyi organizrnusok epsege, tekintelye. A legjobb torvenyek, a legjobb biroi kar mellett is hanyos az igazsagszolgalatas, ha hanyzik egy magas szellemu, tekintelyes ugyvedi kar.” У мом преводу: „Животни предуслов правне државе је целовитост и углед правосудних организама. Међутим, и поред најбољих закона и најбољег судијског кора правосуђе је фалично ако не постоји интелектуално потентантан и угледан адвокатски кор.”

Мисли, сложите се, и данас одишу свежином, актуелношћу, изражавају перманентност услова.

Даме и господо!

Много је разлога због којих једна институција која негује дух закона опстаје кроз векове, али ми се чини најважнијим управо чињеница, да је изграђена и опстала, вођена максимом *Non sub homine, sed sub lege*.

140-ту годишњицу Адвокатска комора Војводине дочекује достојанствено јер су њени чланови, не само бранили принцип владавине права,

већ бих рекао да су увек и на првом месту бранили вечну потребу сваког човека – потребу и потрагу за истином и смислом.

Адвокатска комора Војводине је за протеклих 140 година успела да опстане упркос турбулентним временима: у том периоду у Војводини су промењена два типа друштвено-економских односа и шест државно територијалних уређења. Али, Комора је опстала зато што постоји нешто трајније од друштвено-економских и политичко-територијалних уређења: зато што је у темељ институције уграђена етика – као право и као воља правде.

Зато што су чланови Адвокатске коморе Војводине у различитим економским и политичким околностима дубоко веровали да су одговорност, аутономија и слобода, три стране једне врлине – грађанске. И последично, да правна држава постоји само ако подстиче и штити грађанску храброст, разборитост и слободу. Правна држава постоји само као власт грађанске врлине.

Поносан сам што Адвокатска комора слави годишњицу која се протеже у два века, управо у години у којој цео свет слави 800 година од доношења Велике повеље слободе (*Magna Charta Libertatum*). Зато што, у различитим историјским и политичким околностима, различите институције имају на том дугом путу, исти задатак: неговање грађанске врлине, изградњу правне државе и јачање владавине права.

Уважени чланови Адвокатске коморе Војводине, политика и адвокатура су сличне: то је „дуготрајан и мукотрпан напор да се пробуде даске од тврдог дрвета”, како каже Вебер. Овај напор у исто време захтева и страст и способност процене. Савршено је тачно, што искуство потврђује, да никада не бисмо могли досегнути могуће да претходно нисмо покушали да досегнемо немогуће.

Али да бисмо досегли могуће, и политичар и адвокат морају да верују да су: одговорност, аутономија и слобода – исто, да адвокат и политичар морају бити спремни рећи не – уколико га професионално знање и савест на то упућују па и онда кад сви око њега кажу – да. Доброг политичара као и доброг адвоката одликује морална аутономија, они поседују и индивидуалну грађанску храброст али и солидарну подршку колега, а како би се принцип владавине права, принцип *Non sub homine, sed sub lege*, очувао.

Даме и Господо!

Дозволите ми за тренутак да 140-ту годишњицу рада Адвокатске коморе Војводине повежем са још једном, важном годишњицом. Наиме, 2015. године се обележава 55 година од објављивања романа *Убити птицу ружалицу* америчке списатељице Харпер Ли. Главни лик у роману је адвокат Атикус Финч, који је генерацијама адвоката служио као узор савесног

заступника правде. И још више као узор адвоката, човека од интегритета, свесног да неправда, дискриминација, лаж постоје, свестан да зло постоји, али и спреман да сноси све последице одбијања да у злу саучествује – спреман да изговори: ја одбијам да то учиним.

Уважени гости Скупштине Аутономне Покрајине Војводине,

Политичка, културна, социјална историја Аутономне Покрајине Војводине без адвоката и без Адвокатске коморе Војводине, не би била само мањкава, усудићу се рећи да без Адвокатске коморе и њених чланова не бисмо могли ни да пишемо историју Војводине.

Сатима бисмо могли набрајати имена адвоката који су својим талентом, радом, хуманизмом и посвећеношћу исписали странице не само историје адвокатуре, већ и историје Војводине. Сатима бисмо могли, али би сигурно начинили неправду, многе бисмо пропустили да поменемо. Животне приче свих њих сведоче да сем гласа своје савести нису слушали никога, да су искрено веровали да су судија, тужилац и адвокат оживотворени закон и да је „закон краљ свих, и смртних и бесмртних”, како је то за вечност записао Плутарх.

Адвокатска комора Војводине ће дочекати и 150-ту, и 200-ту годишњицу. Ми физички можда нећемо присуствовати тим великим догађајима, али желим да нас генерације које долазе памте по делима које ћемо оставити за собом: учинићемо све, вођени етиком одговорности, да унапредимо процесе институционалне, политичке, економске консолидације Србије, Војводине. Учинићемо све да демократски политички поредак буде слобода уписана у законе, и да се име Војводине, аутономне, просперитетне, привлачне, богате, чува и кроз њене институције.

Хвала Вам, што је Адвокатска комора Војводине перјаница таквог цивилизацијског напора, нека тако и остане!

Laslo Joža (Józsa László)

POČECI KOMORSKOG ORGANIZOVANJA ADVOKATA NA PODRUČJU DANAŠNJE VOJVODINE U XIX VEKU¹

*Prikaz dat na Svečanoj akademiji povodom Dana advokature Vojvodine
u Novom Sadu 16. maja 2015. godine*

Dragi gosti, poštovane kolegice i kolege, dame i gospodo!

Dozvolite mi da Vam najpre kažem da je zadovoljstvo biti član profesionalne organizacije koja drži do svih, pa i prvih istorijskih činjenica vezanih za razvoj komorskog samoorganizovanja advokata tokom perioda koji je sada već dug bezmalo 140 godina. Advokatska komora Vojvodine i u jubilarnoj godini drži do toga da su istorijski počeci komorskog organizovanja advokata iz 1875. godine vredni sećanja. Drži ujedno i do toga da su novi počeci tokom 1921. godine takođe vredni sećanja. Nema sumnje da ove prekretnice, zajedno sa svim ostalim istorijskim događajima vezanim za razvoj naše profesije, predstavljaju temelj savremenog načina organizovanja advokature kao samostalne i nezavisne profesije.

Pogled u prošlost zahteva i ukazivanje na najnužniji istorijski kontekst u okviru kog su osnivane advokatske komore na teritoriji današnje Vojvodine.

Advokatska delatnost je sredinom XIX veka, dakle u periodu pre osnivanja advokatskih komora, bila uređena propisom donetim za vreme zakonodavne autarhije vladara austrijskog carstva, Kraljevine Ugarske i tzv. pridruženih zemalja – kao što je, među ostalima, bila i Hrvatska. Zakon o advokaturi je donet

---

¹ Podatke koje sam koristio tokom pripremanja ovog teksta dobio sam od gđe Zolne Matijević, istraživača u Istorijskom arhivu u Subotici, kojoj dugujem veliku zahvalnost na uloženom trudu.

1852. godine i u njemu su prvi put uvedeni sveobuhvatni sistemski uslovi za vršenje advokatske delatnosti. Ti uslovi su značajna tekovina, ali ovaj zakon ni u najmanjoj meri nije obezbeđivao nezavisnost i samostalnost advokata u odnosu na administrativnu vlast, niti je obezbeđivao ma kakvu vrstu autonomije u uređenju unutrašnjih pitanja profesionalnog staleža. Bitno je ukazati na evidentnu zavisnost advokata od aktualne administrativne vlasti: advokate je u status pri određenom sudu imenovao niko drugi, nego li sam ministar pravde.

U isto vreme u Ugarskoj je došlo do organizovanja advokatskih, odnosno pravničkih udruženja. Ove organizacije, koje ćemo danas, u savremenim uslovima identifikovati kao udruženja građana, dakle kao civilne organizacije bez javno-pravnih ovlašćenja, uglavnom su se bavile promovisanjem interesa pravničkog i advokatskog staleža.

Najveće udruženje ove vrste je osnovano 1865. godine u Budimpešti, a isto je – u periodu nakon osnivanja advokatskih komora – preraslo u Udruženje pravnika Mađarske, respektabilne integrativne strukovne organizacije pravnika koja i dan-danas deluje. Slično udruženje u Subotici je osnovano tek 1873. godine, znači samo dve godine pre uvođenja fundamentalnih promena u pravnom položaju advokature.

Na ovom mestu se mora spomenuti 1867. godina, koja predstavlja najozbiljniju prekretnicu u razvoju državnog ustrojstva dotadašnje apsolutističke monarhije. Čuvena austrijsko-mađarska nagodba je rezultirala stvaranjem dvojne države Austro-Ugarske monarhije. Najbitniju crtu državnog ustrojstva te države je predstavljala okolnost da su se – pored zajedničkog vladara – zajedničkim poslovima Monarhije smatrali spoljni poslovi, pitanja odbrane i pitanja finansiranja zajedničkih poslova. Bitno je, dakle, zaključiti da je uređenje pravnog položaja advokature na tlu Mađarske bilo stavljeno u nadležnost Mađarskog Parlamenta, koji je inače bio organizovan u dvodomnoj strukturi.

Ubrzo nakon formiranja dvojne monarhije u Ugarskoj se pristupilo temeljitim reformama sistema pravosuđa. Usvojeni su zakoni o sudovima što je rezultiralo izdvajanjem svih preostalih pravosudnih funkcija iz nadležnosti gradova, zatim o formiranju javnih tužilaštava, uvođenju savremenog sistema javnog beležništva. Nužno je bilo da se reformiše i položaj advokature i da se tom cilju prilagode i propisi o advokaturi.

Tadašnjem državnom sekretaru u Ministarstvu pravde, Karolju Čemegiju (Csemegi Károly), inače vrsnom naučniku iz oblasti krivičnog prava, autoru prvog savremenog Krivičnog zakonika, pripisuje se sledeća misao izrečena 1874. godine: „Jedan od uslova za postojanje pravne države jeste očuvanost i ugled pravosudnih organa. Pravosuđe će i pored najboljih zakona, i pored najboljeg sudijskog kadra biti nepotpuno ukoliko iz njegovih krugova bude nedostajala advokatura visokog duhovnog integriteta i ugleda.”

Nova epoha u načinu organizovanja advokature počinje usvajanjem Zakonskog člana br. XXXIV iz 1874. godine – Zakona o advokaturi. Ovaj zakon je, nakon parlamentarne debate i usvajanja, potpisao car i kralj Franjo Josif. I-og dana 4. decembra 1874. godine, proglašen je u Donjem domu 10, a u Gornjem domu Parlamenta 12. decembra iste godine. Valja istaći da se ovaj zakon primenjivao na području Kraljevine Ugarske – ali ne i na području Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, te na području grada Rijeke. Na ovim potonjim područjima je, uz naknado usvojene novele, i dalje primenjivan austrijski Zakon o advokaturi iz 1852. godine.

Novim Zakonom o advokaturi su u 113 paragrafa uređena organizaciona pitanja (unutar toga opšti uslovi za bavljenje advokaturom, pravila u vezi sa advokatskim ispitom), položaj advokatskih pripravnika, položaj i ustrojstvo advokatskih komora i pravila njihovog osnivanja, prestanak vršenja advokature, prava i obaveze advokata, pravila o nagrađivanju, ovlašćenjima i odgovornosti advokata, i uređen je disciplinski postupak.

Odredbom § 1. Zakona su udareni temelji javno-pravnih ovlašćenja advokatskih komora. Propisano je da pred sudovima i organima u zemlji, u svojstvu advokata, mogu postupati samo lica koja su upisana u imenik advokata pri nekoj od advokatskih komora.

Načela na kojima je zasnovan citirani zakon i danas su moderna i aktuelna. Advokatura je definisana kao samostalna i slobodna profesija, nezavisna od vlade i od organa vlasti. Vršenje advokature podrazumevalo je pružanje pravnih saveta, odbranu i zastupanje. Licu koje nije advokat bilo je zabranjeno da se bavi zastupanjem u vidu zanimanja – što predstavlja zabranu nadripiarstva. Advokatska delatnost je vezana za članstvo u advokatskoj komori, a komori, kao najvišem organu samouprave advokata, obezbeđena su određena javno-pravna ovlašćenja. Autonomija delovanja komore se obezbeđuje, između ostalog, i putem obezbeđivanja isključive nadležnosti za vođenje disciplinskih postupaka protiv advokata.

Novim zakonom je propisano da se advokatska komora obrazuje za područje jednog ili više takozvanih Kraljevskih sudbenih stolova – sudske instance koja prema nama poznatim savremenim pojmovima odgovara okružnom, ili sada višem sudu. Broj advokatskih komora, njihovo područje i sedišta određuje ministar pravde, na način da u članstvu svake komore bude najmanje trideset advokata.

Spomenuti zakon je u Mađarskoj dugo vremena predstavljao pozitivno-pravni okvir za funkcionisanje advokature. Na snazi je bio sve do 1937. godine.

U celoj zemlji osnovano je ukupno 28 područnih advokatskih komora, od kojih su tri, konkretno Advokatske komore u Temišvaru, Segedinu i Subotici teritorijalno pokrivale područje današnje Vojvodine.

Advokatska komora u Temišvaru je osnovana za područje Kraljevskog sudbenog stola u Temišvaru, u Rumuniji, Velikom Bečkereku (današnjem Zrenjaninu), Vršcu, Beloj Crkvi i Pančevu u današnjoj Vojvodini – te Lugošu, Oravici i Karanšebešu u Rumuniji.

Advokatska komora u Segedinu je osnovana za područje Kraljevskog sudbenog stola u Velikoj Kikindi u današnjoj Vojvodini – te u Segedinu (Szeged), Makou (Makó) i u Hodmezevašarhelju (Hódmezővásárhely) u Mađarskoj.

Advokatska komora u Subotici je osnovana za područje Kraljevskog sudbenog stola u Subotici, Somboru i Novom Sadu u današnjoj Vojvodini – te u Baji u Mađarskoj.

Verujem da prve kolege koji su tada postali nosioci rukovodećih položaja u ovim komorama zaslužuju da se prisetimo njihovih imena kao i da steknemo uvid u osnovne statističke podatke.

Za predsednika Advokatske komore u Temišvaru prilikom osnivanja je izabran Moric Šujok (Sulyok Móricz).

Potpredsednik: Mihalj Galgon (Galgon Mihály).

Sekretar: Imre Roža (Rózsa Imre).

Tužilac: Antal Koščal (Kostyál Antal).

Blagajnik: Erne Varnai (Várnay Ernő).

U pogledu ove komore su nam na raspolaganju statistički podaci iz 1911. godine. Prema tome je u imenik advokata bilo upisano 350 advokata i 196 pripravnika od kojih u Temišvaru 101, u Bai Buziaš 7, u Čakovi 6, u Deti 7, u Beloj Crkvi 18, u Kovinu 11, u Lipovi 7, u Kareiu 3, u Rekašu 4, u Novom Aradu 4, u Vršcu 22 i u Vingi 5 advokata.

Za predsednika Advokatske komore u Segedinu prilikom osnivanja je izabran dr Janoš Mađar (dr Magyar János).

Zamenik predsednika: dr Imre Jenei (dr Jeney Imre).

Sekretar: dr Karolj Deri (dr Déry Károly).

Blagajnik: dr Pal Njilaši (dr Nyilassy Pál).

Tužilac: Jožef Babarci (Babarczy József),

Članovi Odbora: dr Adolf Dajč (dr Deutsch Adolf), dr Andor Sič (dr Szűcs Andor), dr Ižo Roža-Rozenberg (dr Rózsa-Rosenberg Izsó), Žigmond Kiš (Kiss Zsigmond), Vince Bogdan (Bogdán Vince), Đula Banfi (Bánffi Gyula), dr Miliwoje Toponarski (dr Milivoj Toponárszki) i Ištvan Fodor (Fodor István).

U imenik je bilo upisano ukupno 137 advokata: od toga u Kikindi 18 i u Segedinu 44.

Za predsednika Advokatske komore u Subotici prilikom osnivanja je izabran dr Đerđ Guln (dr Guln György).

Potpredsednik: Đerđ Sutreji (Szutrélyi György).

Sekretar: Andor Pauković (Paukovits Andor).

Tužilac: Feliks Parčetić (Parcetics Félix).

Blagajnik: Lipot Kral (Krahl Lipót),

U imenik je bilo upisano ukupno 185 advokata: u Adi 3, Apatinu 6, Bačkoj Palanci 4, Bačkoj Topoli 4, Kuli 6, Vrbasu 1, Novom Sadu 24, Odžacima 2, Riđici 1, Senti 11, Somboru 32, Srbobranu 4, Starom Bečeju 7, Sivcu 1, Subotici 38, Martonošu 1, Staroj Kanjiži 3, Baji 21 i Kiskunhalašu (Kiskunhalas) 10.

Osnivačka skupština Advokatske komore u Subotici je održana 11. avgusta 1875. godine. Tu sednicu je, u skladu sa odredbama Zakona, sazvao predsednik Kraljevskog sudbenog stola, koji je imao zadatak da otvori skupštinu i da predsedavanje preda najstarijem prisutnom advokatu.

Sedište Advokatske komore u Subotici se nalazilo u zgradi koju je koristio Kraljevski sudbeni stol. Zgradu je 1847. godine sagradio Imre Mađar (Magyar Imre), a tokom 1871. godine ju je prodao gradu Subotici za tadašnjih 80.000 forinti. Zemljišno-knjižna uknjižba prava vlasništva u korist grada je izvršena 1. maja 1874. godine. Sud se nalazio u ovoj zgradi do izgradnje nove sudske i zatvorske zgrade tokom 1891. godine. Valja znati da je Okružni zatvor u Subotici i danas smešten u staroj zgradi na ovoj lokaciji. Sudovi i tužilaštva su se, pak, 1965. godine preselili u zgradu u kojoj se i danas nalaze. Sedište Advokatske komore je ostalo na prvobitnom mestu, ali nije pronađen podatak do kog vremena je tamo bila smeštena. U vreme osnivanja sedišta Komore je bilo na adresi: I. kvart, Etveš (Eötvös) ulica br. 61. To je danas Štrosmajerova ulica br. 3, a u zgradi koja je preživela sve ove decenije danas je smeštena ugledna subotička Muzička škola.

Na osnivačkoj skupštini je usvojen Poslovnik o radu Komore, koji je ubrzo, već 19. avgusta, odobrilo Ministarstvo pravde. Interesantno je napomenuti da je odluku o tome potpisao već spomenuti državni sekretar Karolj Čemegi.

Poslovnik, koji i prema današnjim kriterijumima predstavlja odličan primer promišljeno razrađenog i detaljnog akta kojim je uređeno unutrašnje funkcionisanje Komore, sadržao je odredbe o članovima Komore, o pripravnici, o Odboru Komore, o pravilima rada Skupštine i Odbora, o načinu određivanja branilaca po službenoj dužnosti i privremenih staratelja, o načinu vođenja kancelarijskog poslovanja, kao i o disciplinskim postupcima.

Advokatska komora u Subotici je delovala na osnovu opisanih principa i uz primenu opisane regulative sve do nakon okončanja Prvog svetskog rata. Promena faktičke vlasti u gradu je nastupila ulaskom srpske kraljevske vojske 16. novembra 1918. godine, a promena faktičke vlasti u pravosuđu je nastupila 19. februara 1919. godine formiranjem Okružnog suda u Subotici.

Komora u Subotici je formalno i dalje zadržala kontinuitet svog delovanja. Naime, upise u Imenik advokata je vršila sve do novembra 1920. godine. Do ukidanja Advokatske komore u Subotici je došlo krajem decembra 1920. godine stupanjem na snagu uredbe koja je doneta 20. decembra te godine. Potom je osnovana Advokatska komora u Novom Sadu, a članovi advokatskih ko-

mora u Temišvaru, Segedinu i Subotici, koji su nastavili da žive u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, postali su članovi novoobrazovane komore – preteče naše današnje organizacije. Status advokature u današnjoj Vojvodini (odnosno, kako je to tada bilo formulisano: advokature na području Apelacionog suda u Novom Sadu), u državno-pravnim okvirima nove kraljevine je naknadno uređen uredbom od 23. juna 1922. godine. Konačna regulativa je stupila na snagu usvajanjem Zakona o advokaturi iz 1929. godine.

Sve što sam izneo u prethodnih nekoliko minuta dokazuje da je uvođenje komorskog načina samoorganizovanja advokature u pravni poredak, kao i osnivanje advokatskih komora, kako istorijski gledano, tako i posmatrano sa aspekta sadašnjeg vremena, predstavljaju najvažnije garante slobode, samostalnosti i nezavisnosti naše profesije. Dugujemo veliku zahvalnost arhitektama ovakvog pravnog poretka, kao i našim prethodnicima na rukovodećim položajima u svim advokatskim komorama koje su delovale na području današnje Vojvodine.

Zahvaljujem Vam se na pažnji.

ДОБИТНИЦИ ПОВЕЉЕ СА ПЛАКЕТОМ

Управни одбор Адвокатске коморе Војводине на својој седници одржаној дана 27. фебруара 2015. године, донео је одлуку да се повеље са плакетом Адвокатске коморе Војводине доделе адвокатима који имају изузетне заслуге за унапређење и афирмацију адвокатури као самосталне и независне професије.

Повеље са плакетом Адвокатске коморе Војводине додељене су:

Сечкаи Андрашу, адвокату из Будимпеште,

Ковеш Петеру, адвокату из Будимпеште,

Сабо Петеру, адвокату из Будимпеште,

Завршек Роману, председнику Одветничке зборнице Словеније,

Бранку Марићу, председнику Адвокатско-одвјетничке коморе Федерације БиХ,

Николи Додевском, председнику АК Македоније,

Драгољубу Ђорђевићу, председнику АК Србије и

Траваш Роберту, председнику Одвјетничке коморе Хрватске.

Никола Додевски

Након дипломирања на Правном факултету у Скопљу започео је са стажирањем у једној од најпознатијих адвокатских канцеларија у Скопљу – Панта Поленак, да би убрзо након тога био примљен за приправника у Окружном суду Скопље где је након приправничког стажа радио као стручни сарадник, а након тога и као Секретар суда. Изабран је за судију Општинског суда у Скопљу где је био најпре истражни судија, шеф истражног одељења а након тога судија на кривичним предметима.

Са ове функције отишао је у адвокатуру којом се бавио више од 26 година.

Арбитар је Сталног арбитражног суда у Привредној комори Македоније, предавач на Академији за судије и јавне тужиоце и учесник на бројним међународним скуповима из области права.

Председник је Адвокатске коморе Републике Македоније од фебруара 2013.

Драгољуб Ђорђевић

Рођен је у Београду 1955. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Београду 1980. Адвокат је од 1983. као трећи у генерацији адвоката у канцеларији основаној 1927.

Аутор је више научних и стручних радова из области кривичног права и одговорности за ратне злочине. Члан је више радних група Владе Републике Србије и Министарства правде за израду законских текстова, између осталих и Закона о адвокатури. Члан је Радне групе за израду Националне стратегије за спровођење реформе правосуђа и Комисије за спровођење реформе.

Представник је Адвокатске коморе Србије при Савету адвокатских комора Европе (ССВЕ).

Добитник је више признања међународних организација адвоката и адвокатских комора.

Председник је Адвокатске коморе Србије од 2009.

Роман Завршек

Роман Завршек је рођен у Љубљани 1972. Дипломирао је са одликом на Правном факултету Универзитета у Љубљани 1997. Лета 2002. обављао је волонтерску приправничку праксу у Европском суду за људска права у Стразбуру као добитник стипендије „Јулије Цезар” Европске правне академије из Трира. У истом суду је 2004. радио као правни саветник. Од 2005. ради као адвокат у канцеларији чији је оснивач и директор.

Од 2006. до 2008. био је председник Организације адвоката у Љубљани и, такође од 2006, члан Управног одбора Адвокатске коморе Словеније.

Као представник Републике Словеније у Савету Европе учествовао је 2009. у процесу реформе правосуђа. Предавач је на националним и међународним конференцијама на тему људских права и поступка пред Европским судом за људска права у Стразбуру.

За председника Адвокатске коморе Словеније изабран је 2012. и реизабран на недавно спроведеним изборима априла 2015.

Др Петер Кевеш

Др Петер Кевеш је дипломирао на Правном факултету Универзитета ЕЛТЕ у Будимпешти 1983. На истом Универзитету завршио је и студије социологије. Адвокат је у Будимпешти од 1985. Од 2009. је сениор партнер у канцеларији Лакатош, Кевеш и партнери.

Од 2006. је члан председништва Адвокатске коморе Будимпеште и Адвокатске коморе Мађарске. Члан је делегације Адвокатске коморе Мађарске при Савету адвокатских комора Европе (ССВЕ). У 2008. био је председник Савета Адвокатске коморе Европе (ССВЕ). Од 2012. је члан Комисије за питања организације адвокатских комора при Међународном удружењу адвокатских комора (ИВА) у Лондону. Потпредседник је одбора повереника Академије за Европско право у Триру.

Добитник је више признања и награда додељених од стране државних институција Мађарске и Аустрије и адвокатских комора.

Бранко Марић

Бранко Марић је рођен у Сарајеву 1948. Након дипломирања на Правном факултету у Сарајеву 1970. отпочео је са приправничким стажом и уписао се у Именик адвоката 1993.

Осамдесетих година је изабран за члана дисциплинског суда а након тога за члана Извршног одбора Адвокатске коморе Босне и Херцеговине. У периоду од 1992. до 1995. обављао је дужност председника Извршног одбора Адвокатске коморе Босне и Херцеговине. Од 1990. до 1995. био је члан Државне комисије за правосудне испите; у периоду од 1998. до 2000. обавља дужност члана Управног одбора Правног центра „Сорош” у Сарајеву.

Од 1995. до 2002. био је члан Управног одбора Адвокатске коморе Босне и Херцеговине и учествовао у изради нацрта Закона о Адвокатури Федерације Босне и Херцеговине. На његову иницијативу уводи се посебан адвокатски испит као предуслов за обављање адвокатске делатности.

Након усвајања Закона о адвокатури Федерације Босне и Херцеговине од 2002. до 2006. обављао је функцију првог председника управног одбора новоформиране Адвокатске коморе Федерације Босне и Херцеговине. У периоду 2006–2010. представник је Адвокатске коморе Федерације Босне и Херцеговине у међународним асоцијацијама.

У периоду од 2009. до 2014. обављао је дужност националног представник у Европском форуму Међународног удружења адвокатских комора (ИВА).

У децембру 2012. изабран је за председника Адвокатске коморе Федерације Босне и Херцеговине коју дужност и данас обавља.

Др Петер Сабо

Др Петер Сабо је дипломирао *summa cum laude* 1981. на правном факултету Универзитета „Етвош Лоранд”. Након приправничке вежбе 1983. постао је адвокат и члан Адвокатске коморе Будимпеште. Похађао је 1992. Центар за Америчко и међународно право у Даласу. Један је од оснивача адвокатске канцеларије Бан, Сабо и партнери основане 1997.

Секретар је за међународне односе Адвокатске коморе Будимпеште од 2002. Члан је пленарне скупштине Адвокатске коморе Мађарске од 2014. Од 2007. године је члан делегације Адвокатске коморе Мађарске у Савету адвокатских комора Европе (ССВЕ).

У оквиру ове организације је, од 2012, председник Радне групе за питања овере докумената и односа адвокатуре и јавног бележништва. Од 2014. члан је и Комитета за финансије.

Као представник Адвокатске коморе Мађарске редован је предавач на националним и међународним конференцијама на тему будућности адвокатске професије, права адвоката и повезаности са правосудним системима.

Др Андраш Сечкаи

Др Андраш Сечкаи је дипломирао *summa cum laude* 1973. на Факултету за државне и правне студије Универзитета „Јожеф Атила” у Сегедину. У периоду од 1975. до 2004. био је партнер у националним и међународним адвокатским канцеларијама.

Активан је члан Адвокатске коморе Будимпеште од 2002, најпре као секретар а затим као члан Извршног одбора. Био је потпредседник задужен за међународне односе. Изабран је 2010. за потпредседника Адвокатске коморе Мађарске. Активни је члан више удружења адвоката. Шеф је делегације Адвокатске коморе Мађарске у Савету адвокатских комора Европе (ССВЕ), члан Извршног одбора Међународне уније адвоката, члан Европске уније адвоката, Међународног удружења адвокатских комора, Међународног удружења за заштиту интелектуалне својине, Међународне лиге за право конкуренције. Био је председник Мађарске асоцијације за заштиту индустријске својине и ауторских права.

Добитник је више признања међу којима су признања Адвокатске коморе Мађарске за изузетног адвоката и признања „Pro Collegium Advocatorum”, награде „Деак Ференц” као највишег признања АК Мађарске. Председник Републике Мађарске доделио му је 2008. признање „Ред витешког крста Републике Мађарске”.

Редовни је предавач на националним и међународним конференцијама. Аутор је и коаутор више чланака и публикација у националним и међународним правним издањима и часописима.

BORIVOJ JEKIĆ

Višedecenijski rad Borivoja Jekića ostaće večno zapisan u istoriji vojvođanske, srpske i jugoslovenske advokature.

Od svoje trideset i pete godine kada je otvorio advokatsku kancelariju pa do odlaska u penziju, za našu profesiju je učinio mnogo.

Borivoj Jekić je rođen 1932. godine u Donjim Petrovcima kod Rume, a u Rumi završio osnovnu školu i gimnaziju. Studirao je na Pravnom fakultetu u Beogradu i potom u Sarajevu, a diplomirao je 1959. g u Beogradu. Nakon diplomiranja se zaposlio kao pripravnik, a po položenom pravosudnom ispitu u Sarajevu 1961. godine postao je sudija opštinskog suda u Bosanskom Šamcu.

U Novi Sad je došao nakon što je odradio stipendijski ugovor u Bosanskom Šamcu i zaposlio se u preduzeću „Albus”. Iz ovog preduzeća je 1963. prešao na rad kao savetnik u Pokrajinskom izvršnom veću. Četiri godine kasnije odlučio je da napusti mesto državnog službenika i otvorio je samostalnu advokatsku kancelariju u Novom Sadu, u vremenima kada to nije bilo lako. Tokom svoje profesionalne karijere bavio se pretežno građanskim i privrednim sporovima.

Odmah po dolasku u advokaturu, uključio se u rad organa Advokatske komore Vojvodine i tokom godina mnogo je učinio da se njen rad unapredi. Jedan od takvih poslova je kompletno renoviranje zgrade i enterijera prostorija Komore. Kolege su njegov angažman visoko cenile pa su ga više puta birale za predsednika Upravnog odbora Advokatske komore Vojvodine: u periodima od 1976. do 1979, od 1979. do 1982, a treći put od 1986. do 1989.

Od osnivanja Saveta Advokatske komore Vojvodine bio je njegov stalni član.

Borivoj Jekić je kao predsednik obnovio rad Javne katedre advokata, organizovao je stalne stručne Advokatske susrete i uspostavio prijateljske odnose i saradnju sa Advokatskom komorom u Kečkemetu.

Bio je član Pokrajinske komisije za polaganje pravosudnog ispita, u više mandata član Predsedništva Udruženja pravnika Jugoslavije.

Predsednik Saveza advokatskih komora Jugoslavije bio je od 1981. do 1982. U Novom Sadu te godine je organizovao i vodio Konferenciju Saveza advokatskih komora Jugoslavije. Zaključci te konferencije bili su poslednji zajednički akt jugoslovenskih advokata.

Borivoj Jekić je biran i za delegata u Skupštini Vojvodine 1987, a bio je i na čelu Ustavne Komisije Vojvodine 1989–1990. godine.

Takođe bio je i u članstvu Saveta Međunarodne unije advokata od 1977. do 1989, a učestvovao je i na više kongresa ove unije. Borivoj Jekić je sem advokatskog posla i predanog rada za svoju profesiju napisao i objavio više radova u *Glasniku AKV* i u *Zborniku Saveza pravnika Jugoslavije*. Takođe, bio je član Saveta novosadskog časopisa *Pravo* od 1982. do 1989. godine, a povodom šezdesete godišnjice Advokatske komore Vojvodine uredio je spomenicu.

Prošle godine Borivoj Jekić je objavio romansiranu autobiografiju pod naslovom *Preskočen život* u kojoj iskreno i sa toplinom govori o periodu svog života od 1944. pa do 1967. godine i svemu što je prethodilo njegovom ulasku u advokaturu.

Borivoj Jekić je dobitnik više povelja i zahvalnica:

- Advokatske komore Austrije i Advokatske komore Kečkemeta 1987.
- Saveza Advokatskih komora Jugoslavije 1990.
- Advokatske komore Vojvodine 1991.
- Advokatske komore Crne Gore 1992.

Ostajemo mu večno zahvalni za sve što je učinio za advokaturu, pravosuđe, svoje kolege, a posebno za Advokatsku komoru Vojvodine kojoj je svojim radom i angažovanjem dao trajni doprinos.

Neka mu je večna slava i hvala.

Miroslav Lotina

**СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА
одржане 08. 05. 2015. године**

1. ВУКОЈЕ СВЕТЛАНА, дипломирани правник, рођена 01. 02. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Радничка 7.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ВУКОЈЕ СВЕТЛАНА, адвокатски приправник код Матерић Јованке, адвоката у Новом Саду, са даном 07. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

2. ГВОЗДЕНАЦ НАДЕЖДА, дипломирани правник, рођена 16. 01. 1986. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Стевана Брановачког 9.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ГВОЗДЕНАЦ НАДЕЖДА, адвокатски приправник код Мади Ђуре, адвоката у Новом Саду, са даном 07. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

3. ЖУГИЋ СОЊА, дипломирани правник, рођена 03. 08. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Павла Симића 2/1.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ЖУГИЋ СОЊА, адвокатски приправник код Загорчић Предрага, адвоката у Новом Саду, са даном 07. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

4. ОБРАДОВИЋ ВЛАДИМИР, дипломирани правник, рођен 27. 02. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Булевар Михајла Пупина 18А.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ОБРАДОВИЋ ВЛАДИМИР, адвокатски приправник код Копанџа Владимира, адвоката у Новом Саду, са даном 07. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

5. РАКОЧЕВИЋ НЕНАД, дипломирани правник, рођен 17. 01. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Ловћенска 4/1.

– Брише се из Именика адвокатских приправника РАКОЧЕВИЋ НЕНАД, адвокатски приправник код Етински Биљане, адвоката у Новом Саду, са даном 07. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

6. ТАШИЋ СВЕТЛАНА, дипломирани правник, рођена 07. 07. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Народног фронта 89, стан 374.
7. ВУЛИЋ МИОНА, дипломирани правник, рођена 01. 12. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Аугуста Цесарца 18/IV.
8. МЕДУРИЋ АЛЕКСАНДАР, дипломирани правник, рођен 14. 02. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Максима Горког 3, стан 3.
9. ВУКИЋЕВИЋ ИВАН, дипломирани правник, рођен 05. 10. 1982. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Савином Селу, Братства јединства 74.
10. ПЕТРОПОЉАЦ МИРЈАНА, дипломирани правник, рођена 29. 12. 1980. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Арсенија Чарнојевића 10/2Б.
11. ТУРАНСКИ ЕЛЕНА, дипломирани правник, рођена 08. 12. 1979. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Ошацима, Кнез Михаилова 21.
12. РАДУЛОВИЋ ЗЛАТКО, дипломирани правник, рођен 01. 12. 1983. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Црвенки, Маршала Тита 126.
13. МАРКЕЗ СРЂАН, дипломирани правник, рођен 07. 04. 1979. године УПИСУЈЕ СЕ 08. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Панчеву, Војводе Радомира Путника 8а.
14. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВУЧЕНОВИЋ ДРАГАН, рођен 29. 06. 1972. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Илић Јозе, адвоката у Светозару Милетићу, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.
15. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МИЛОСАВЉЕВ МАРИЈА, рођена 22. 12. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.
16. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КОЛИЋ ДАЈАНА, рођена 27. 04. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.
17. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КОМЛЕНОВИЋ ТИЈАНА, рођена 13. 02. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.
18. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДЕШИЋ БИЉАНА, рођена 14. 03. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.
19. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂОРЂЕВИЋ МИЛИЦА, рођена 03. 12. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Поповић Растка, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

20. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ШОВЉАНСКИ ИВАНА, рођена 03. 04. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

21. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БАТАК ЈЕЛЕНА, рођена 09. 06. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бркић Небојше, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

22. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МИЛОВИЋ МИРЈАНА, рођена 01. 08. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бјелице Богдана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

23. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СТАНИЋ САЊА, рођена 24. 12. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гостовић Илије, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

24. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂУРОВИЋ СУНЧИЦА, рођена 20. 03. 1983. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Купрес Слађане, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

25. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ИСАКОВ САЊА, рођена 28. 05. 1981. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ивановић Зорана, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

26. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВИТИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 13. 06. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Јовичић Бранибора, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

27. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СИМИН НЕВЕНА, рођена 08. 10. 1986. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

28. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БУГАРИН ЈЕЛЕНА, рођена 22. 09. 1984. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Кешел Александре, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

29. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МИЛОШЕВИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 20. 06. 1978. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Милошевић Данила, адвоката у Жабљу, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

30. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВОЈНОВИЋ БРАНКА рођена 05. 01. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Кристијана Јожефа, адвоката у Темерину, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

31. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПЕРИЋ МИРЈАНА, рођена 27. 06. 1982. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Пилиповић Срђана, адвоката у Бачкој Паланци, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

32. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду КАМАРИТ ВАЊА, рођен 19. 09. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Лакићевић Шили Јелене, адвоката у Новом Саду, дана 11. 05. 2015. године, у трајању од две године.

33. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДАВИДОВАЦ МИЛОШ, рођен 12. 07. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Хаџи Борјановић Соње, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

34. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂУКИЋ МИЛОШ, рођен 13. 11. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

35. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПАВЛОВИЋ ЛАЗАР, рођен 09. 01. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

36. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БОДЉОВИЋ АЛЕКСАНДАР, рођен 10. 08. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Чолић Драгана, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

37. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ИВАНОВИЋ МАРКО, рођен 08. 07. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Пекић Марка, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

38. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂУРИЋ МИРОСЛАВ, рођен 19. 07. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Дамјанић Љубе, адвоката у Сремској Каменици, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

39. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НАСТАСИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 22. 04. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Настасић Биљане, адвоката у Сомбору, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

40. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЋАТИЋ ВЕДРАНА, рођена 07. 04. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бабић Вишекруна Љиљане, адвоката у Панчеву, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

41. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЛЕШКОВ НИКОЛА, рођен 28. 11. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Вулетић Ненада, адвоката у Суботици, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

42. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СИВЧЕВ ЈЕЛЕНА, рођена 23. 03. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Сивчев Бранислава, адвоката у Кикинди, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

43. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ОЛИЧКОВ ДУШАН, рођен 13. 03. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Перовић Јелене, адвоката у Кикинди, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

44. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БРЧИН БРАНИСЛАВКА, рођена 15. 01. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Тодоровић Драгана, адвоката у Кикинди, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

45. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МАЈСТОРОВИЋ КАТАРИНА, рођена 18. 03. 1982. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Мајсторовић Б. Живана, адвоката у Руми, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

46. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ГАК АЊА, рођена 12. 12. 1985. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гак Милета, адвоката у Инђији, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

47. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ПЕШИЋ НАТАША, рођена 27. 10. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Алишић мр Владимира, адвоката у Инђији, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

48. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВИДИЋ АЛЕКСАНДРА, рођена 14. 07. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Арсић Тање, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године, у трајању од две године.

49. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине ТРИФУНАЦ ВАСА, адвокат у Кикинди са даном 26. 03. 2015. године, услед смрти.

– Иветић Младен, адвокат у Кикинди, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

50. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине АРАНЂЕЛОВИЋ АЛЕКСАНДАР, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Жунић Витомира, адвоката у Новом Саду, са даном 02. 04. 2015. године.

51. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ГРУЈИЧИЋ НЕНАД, адвокатски приправник у Темерину, на адвокатско-приправничкој вежби код Којић Славке, адвоката у Темерину, са даном 23. 02. 2015. године.

52. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине СТОШИЋ АЛЕКСАНДРА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, са даном 20. 04. 2015. године.

53. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ВИДОВИЋ ГОРАН, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Медић Марине, адвоката у Новом Саду, са даном 06. 04. 2015. године.

54. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ЧУТУРИЋ ДАНИЈЕЛА, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Савин Соње, адвоката у Новом Саду, са даном 05. 05. 2015. године.

55. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да КНЕЖЕВИЋ МИЛИЦИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 08. 04. 2015. године до 06. 04. 2016. године.

– Сувајџић Бранислава, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

56. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЈАКШИЋ ИВИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 27. 04. 2015. године до 25. 04. 2016. године.

– Ђукић Милан, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

57. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ЛАЛАТОВИЋ САЛАТИЋ МАЈИ, адвокату у Суботици, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 28. 03. 2015. године до 27. 03. 2016. године.

– Косановић Милутин, адвокат у Суботици, одређује се за привременог заменика.

58. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да МИЛОШЕВИЋ МИЛИЦИ, адвокату у Војводи Степи, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 29. 05. 2015. године до 29. 05. 2016. године.

– Нађалин Оливера, адвокат у Војводи Степи, одређује се за привременог заменика.

59. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ГАВРАНЧИЋ ВАЊИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 02. 05. 2015. године до 30. 04. 2016. године.

– Попивоца Дуња, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

60. УЗИМА СЕ на знање да је ВУЈОВИЋ МИРНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 09. 05. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због боловања.

– Бјелица Богдан, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

61. УЗИМА СЕ на знање да је ЈЕВТИЋ МАРИЈА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 18. 04. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и одсуства ради неге детета.

– Мартиновић Драгољуб, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

62. УЗИМА СЕ на знање да је ДЕЉАНИН ДРАГАНА, адвокат у Ветернику, наставила са радом дана 07. 05. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и одсуства ради неге детета.

– Дељанин Александар, адвокат у Ветернику, разрешава се дужности привременог заменика.

63. УЗИМА СЕ на знање да је ГРУЈИЋ МАЈА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 01. 04. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због боловања.

– Калман Штањо, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

64. УЗИМА СЕ на знање да је ЈАНКОВИЋ МАРИЈА, адвокатски приправник у Инђији, наставила са вежбом дана 01. 04. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на обављање приправничке вежбе због породилског одсуства и неге детета.

65. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ВУЈОВИЋ МИРНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због боловања, почев од 10. 05. 2015. године.

– Бјелица Богдан, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

66. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Субић Јасмина, адвокатски приправник у Новом Саду, променила презиме, које сада гласи Мијић.

67. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Степановић Марија, адвокатски приправник у Инђији, променила презиме које сада гласи Јанковић.

68. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БЕЋАГУЛ МАРИЈАНА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Бороња Биљане, адвоката у Новом Саду дана 20. 04. 2015. године, те да исту наставља код Бороња Божићара, адвоката у Новом Саду, дана 21. 04. 2015. године.

69. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МАШИЋ МИЛИЦА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Давидов Страхине, адвоката у Новом Саду дана 22. 04. 2015. године, те да исту наставља код Славковић Немање, адвоката у Новом Саду, дана 23. 04. 2015. године.

70. Узима се на знање да је ПЕТРОВИЋ МАРКОВИЋ ЈЕЛЕНА, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинула адвокатско-приправничку вежбу код Савин Соње, адвоката у Новом Саду дана 06. 05. 2015. године, те да исту наставља код Радоњанин Миреле, адвоката у Новом Саду, дана 07. 05. 2015. године.

71. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВЕСЕЛИНОВИЋ АЛЕКСАНДАР, адвокат у Глогоњу, преселио седиште канцеларије у Панчево, Војводе Живојина Мишића 6, почев од 01. 04. 2015. године.

72. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ТАКАЧ ПЕТРЕ, адвокат у Суботици, преселио седиште канцеларије у Нови Сад, Далматинска 4, стан 40, почев од 15. 04. 2015. године.

73. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БЈЕКИЋ мр ЗОРА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Светојованска 8/19, почев од 05. 05. 2015. године.

74. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БОТИЋ НАТАША, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Васе Стајића 17, почев од 29. 04. 2015. године.

75. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БОГДАНОВИЋ РАЈНА, адвокат у Равном Селу, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Маршала Тита 49, почев од 15. 04. 2015. године.

76. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МИЛЕУСНИЋ ДРАГАН, адвокат у Суботици, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Сенђански пут 32, улаз II, стан 17, почев од 01. 05. 2015. године.

77. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је САБО НОЕМИ, адвокат у Суботици, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Сенђански пут 32, улаз II, стан 17, почев од 01. 05. 2015. године.

78. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ПРОДАНИЋ БИЉАНА, адвокат у Сомбору, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Мите Поповића 19а, почев од 15. 04. 2015. године.

79. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је САБО ЛАЛИЋ ДОРА, адвокат у Суботици, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Хуга Бадалића 5/17, почев од 29. 04. 2015. године.

80. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КАРАМАТРАКОВИЋ ДЕСИМИР, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Булевар ослобођења 11/II, почев од 06. 05. 2015. године.

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА одржане 29. 05. 2015. године

1. БАЈИН ЈЕЛЕНА, дипломирани правник, рођена 23. 11. 1984. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Сремска 4/1, локал 5.

– Брише се из Именика адвокатских приправника БАЈИН ЈЕЛЕНА, адвокатски приправник код Шуња Томислава, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

2. ИЛИЋ МИРЈАНА, дипломирани правник, рођена 21. 02. 1981. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Грчкошколска 1.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ИЛИЋ МИРЈАНА, адвокатски приправник код Медић Марине, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

3. ВУЈОВИЋ ЉИЉАНА, дипломирани правник, рођена 20. 05. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Веселина Маслеше 16.

– Брише се из Именика адвокатских приправника ВУЈОВИЋ ЉИЉАНА, адвокатски приправник код Козомара Милане, адвоката у Новом Саду, са даном 28. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

4. МИАВЕЦ АТИЛА, дипломирани правник, рођен 03. 09. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Темерину, Новосадска 385/2.

– Брише се из Именика адвокатских приправника МИАВЕЦ АТИЛА, адвокатски приправник код Миловановић Данијеле, адвоката у Темерину, са даном 28. 05. 2015. године због уписа у Именик адвоката ове Коморе.

5. РАДОВИЋ МАРКО, дипломирани правник, рођен 03. 11. 1982. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Максима Горког 2.

6. ДИМИТРИЈЕВИЋ ПАВЛЕ, дипломирани правник, рођен 08. 11. 1982. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Булевар ослобођења 46.

7. ЈЕРКОВИЋ ИГОР, дипломирани правник, рођен 31. 03. 1988. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Максима Горког 43.

8. СОМЕР ЕМИЛ, дипломирани правник, рођен 27. 06. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Максима Горког 53.

9. МИЛАНОВИЋ ВЛАДИМИР, дипломирани правник, рођен 27. 08. 1982. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Трг младенаца 6.

10. ПОПАДИЋ МИРОСЛАВА, дипломирани правник, рођена 11. 11. 1984. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Трг младенаца 6.

11. ШАРАНОВ ЗОРИЦА, дипломирани правник, рођена 03. 12. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Васе Стајића 13.

12. МАРКОВИЋ СУЗАНА, дипломирани правник, рођена 05. 10. 1987. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Новом Саду, Петра Драпшина 56/III.

13. ФАРКАШ ИБОЉА, дипломирани правник, рођена 10. 08. 1985. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Бечеју, Главна 29.

14. ЦВЕЈИЋ САЊА, дипломирани правник, рођена 14. 08. 1989. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Краља Петра Првог 46/5.

15. ПЕЈНОВИЋ БРАНИСЛАВ, дипломирани правник, рођен 02. 10. 1983. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, Краља Петра Првог 29.

16. ДУДИЋ МАРИЈАНА, дипломирани правник, рођена 04. 11. 1986. године УПИСУЈЕ СЕ 29. 05. 2015. године у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, са седиштем адвокатске канцеларије у Панчеву, Трг слободе 1.

17. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ШЉИВАР МИРЈАНА, рођена 05. 04. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

18. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ШМРКИЋ МАЈА, рођена 01. 05. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Шмркић Миливоја, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

19. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВУЧЕТИЋ НАТАША, рођена 19. 04. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Козомора Милана, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

20. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДУРМИЋ ЂУРЂИЦА, рођена 13. 05. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Игић Александре, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

21. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЈОВИЋ БИЉАНА, рођена 22. 07. 1983. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Калман Штање, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

22. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СУВАЈЦИЋ ЈЕЛЕНА, рођена 01. 07. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Кубињец др Јанка, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

23. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ГЛИГИЋ СВЕТЛАНА, рођена 19. 08. 1983. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Кљајић Горана, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

24. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЈОСИМОВ МИРЈАНА, рођена 19. 05. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Бјелановић Велимира, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

25. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЧУБРИЛО НИКОЛИНА, рођена 26. 01. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

26. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду РАДИЋ КРСТИНА, рођена 17. 03. 1985. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ђокић Сање, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

27. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду МИЛИЋЕВИЋ КРИСТИНА, рођена 01. 10. 1984. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Маровић Жељка, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

28. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ГАВРИЋ ВАЊА, рођена 14. 06. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

29. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ШУБАТЛИЈА ЈЕЛЕНА, рођена 02. 03. 1984. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Мучалица Ангелине, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

30. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ДОБРЊАЦ БОРИНКА, рођена 07. 05. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гуцуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

31. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду АШЋЕРИЋ СЛАВИЦА, рођена 03. 09. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Карадаревић Горана, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

32. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду СПАСОЈЧЕВИЋ КРИСТИНА, рођена 11. 09. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Спасојевић Иванчић Дејане, адвоката у Новом Саду, дана 02. 06. 2015. године, у трајању од две године.

33. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ШАЛДИЋ ТИЈАНА, рођена 09. 02. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Рајачић Јелене, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

34. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЗЕЉИЋ МАЈА, рођена 01. 05. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ћирјаковић Горана, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

35. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ФРАЈИЋ МАРИЈАНА, рођена 22. 11. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Павлов Горана, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

36. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТАНКОСИЋ ТАМАРА, рођена 04. 07. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Жарковић Данила, адвоката у Бачкој Паланци, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

37. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БИЈЕЉАЦ ЛАНА, рођена 15. 08. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Штрбац Милана, адвоката у Бачкој Паланци, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

38. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БАТЕС МАРКО, рођен 15. 08. 1985. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Радовић Р. Владимира, адвоката у Бачкој Паланци, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

39. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БАЈИЋ МИЛАН, рођен 05. 05. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Гучуња Милана, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

40. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ИГИЋ МИЛОШ, рођен 09. 06. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Костић Владислава, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

41. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЗАРИЋ ПРЕДРАГ, рођен 23. 03. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Китановић Башић Браниславе, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

42. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ХАРХАЈИ БОЈАН, рођен 30. 03. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Војновић Миодрага, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

43. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ЂАЈИЋ СТРАХИЊА, рођен 07. 06. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Војновић Миодрага, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

44. УПИСУЈЕ СЕ у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НИНИЋ ИВАН, рођен 20. 11. 1988. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Мади Ђуре, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

45. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ГУЈАНИЦА МАРИЈАН, рођен 15. 09. 1973. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Зеде Валерије, адвоката у Новом Саду, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

46. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду БАКИЋ ДРАГАНА, рођена 23. 10. 1990. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Радичевић Видаковић Хаднађ Олге, адвоката у Суботици, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

47. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду САВИЋ АЛЕКСАНДРА, рођена 15. 04. 1991. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ферк Берењи Власте, адвоката у Суботици, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

48. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ВИДРИЋ БРАНКО, рођен 04. 06. 1986. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Ђулинац Љубомира, адвоката у Зрењанину, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

49. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду НИШИЋ НАТАША, рођена 02. 03. 1989. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Војновић Бојовић Гордане, адвоката у Зрењанину, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

50. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду ТОДОРОВ ТОМИСЛАВ, рођен 05. 02. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Голубовић Миланка, адвоката у Сомбору, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

51. УПИСУЈЕ се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду РАКИЋ ДЕЈАН, рођен 11. 11. 1987. године, на адвокатско-приправничку вежбу код Режа Слободана, адвоката у Панчеву, дана 03. 06. 2015. године, у трајању од две године.

52. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине ЈОВАНОВИЋ РАДИСЛАВ, адвокат у Кули са даном 22. 03. 2015. године, услед смрти.

– Нађ Иштван, адвокат у Црвенки, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

53. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине МИЉУШ НЕМАЊА, адвокат у Футогу са даном 31. 05. 2015. године, због заснивања радног односа.

– Спасојевић Иванчић Дејана, адвокат у Новом Саду, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

54. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине ПАВЛОВИЋ СЛАВИЦА, адвокат у Новом Саду са даном 15. 06. 2015. године, на лични захтев.

– Максић Душан, адвокат у Новом Саду, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

– Именована задржава чланство у Посмртном фонду АК Војводине и након брисања.

55. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине ГОВОРЧИН МАРКО, адвокат у Бачком Петровцу са даном 31. 05. 2015. године, на лични захтев.

– Ласло Сенада, адвокат у Новом Саду, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

56. БРИШЕ СЕ из Именика адвоката Адвокатске коморе Војводине БОГОСАВЉЕВИЋ РАЈКО, адвокат у Сомбору са даном 10. 06. 2015. године, на лични захтев.

– Мандић Милан, адвокат у Сомбору, поставља се за преузиматеља адвокатске канцеларије.

– Именовани задржава чланство у Посмртном фонду АК Војводине и након брисања.

57. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ЈОВЕСКИ ЈЕЛЕНА, адвокатски приправник у Панчеву, на адвокатско-приправничкој вежби код Бабић Вишекруна Љиљане, адвоката у Панчеву, са даном 25. 05. 2015. године.

58. БРИШЕ СЕ из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине ВИТАЗ ВЕЛИБОР, адвокатски приправник у Новом Саду, на адвокатско-приправничкој вежби код Михајловић Мирјане, адвоката у Новом Саду, са даном 27. 05. 2015. године.

59. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да РИКИЋ СЛАЂАНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 15. 05. 2015. године до 13. 05. 2016. године.

– Рикић Ристо, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

60. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да САБО ДРАГАНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 04. 05. 2015. године до 02. 05. 2016. године.

– Сабо Звонко, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

61. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да СИКИМИЋ САЊИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 07. 05. 2015. године до 06. 05. 2016. године.

– Сикимић Младен, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

62. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да МИЋИЋ ЈЕЛЕНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због породилског одсуства и одсуства ради неге детета, од 13. 05. 2015. године до 11. 05. 2016. године.

– Влаховић Митар, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

63. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да ГРУЈИЋ МАЈИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на обављање адвокатуре због боловања почев од 10. 05. 2015. године.

– Калман Штањо, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

64. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да КРСТИЋ ДРАГАНИ, адвокату у Новом Саду, привремено престаје право на бављење адвокатуром због постављања на функцију помоћника председника Општине Пећинци, почев од 16. 04. 2015. године, док траје ова функција.

– Алексић др Немања, адвокат у Новом Саду, одређује се за привременог заменика.

65. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БРЊИЦА ДРАГАНА, адвокат у Темерину, наставила са радом дана 20. 05. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и одсуства ради неге детета.

– Кристијан Жежеф, адвокат у Темерину, разрешава се дужности привременог заменика.

66. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ВУКОВИЋ ТИЈАНА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 29. 05. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и одсуства ради неге детета.

– Крстић Драгана, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

67. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЗАКЛАН МРЂЕН МИЛА, адвокат у Новом Саду, наставила са радом дана 09. 05. 2015. године, након што јој је привремено било престало право на бављење адвокатуром због породилског одсуства и одсуства ради неге детета.

– Заклан Драгана, адвокат у Новом Саду, разрешава се дужности привременог заменика.

68. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КЛАСАН ВЛАДИМИР, адвокатски приправник у Новом Саду, прекинуо адвокатско-приправничку вежбу код Шијан Николе, адвоката у Новом Саду дана 12. 05. 2015. године, те да исту наставља код Константиновић Данице, адвоката у Новом Саду, дана 13. 05. 2015. године.

69. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је Бељански Слободан, адвокат у Новом Саду стекао научни степен доктора правних наука.

70. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈАСИКА РАЈКА, адвокат у Старој Пазови, преселила седиште канцеларије у Инђију, Краља Петра Првог 10, почев од 01. 06. 2015. године.

71. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је АЛЕКСИЋ др НЕМАЊА, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

72. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БОЈЧИЋ СЛОБОДАН, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

73. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МИХАЈЛОВСКИ МЛАДЕН, адвокат у Новом Саду, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

74. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је СТОЈКОВИЋ АЈША, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

75. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МАРАШ ИВАНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

76. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је АЛЕКСИЋ МАРИНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

77. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЧУКУРОВ МИРЈАНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

78. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је МЕДИЋ МАРИНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

79. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је САВИН СОЊА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

80. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је КАРАНОВИЋ МИЛИЦА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Грчкошколска 1, почев од 18. 05. 2015. године.

81. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је БАЈРАМОВИЋ ДИНА, адвокат у Новом Саду, преселила своју адвокатску канцеларију на адресу Петра Драпшина 48, почев од 12. 05. 2015. године.

82. УЗИМА СЕ НА ЗНАЊЕ да је ЈУРИШИЋ БОГДАН, адвокат у Зрењанину, преселио своју адвокатску канцеларију на адресу Јеврејска 3/а, почев од 01. 06. 2015. године.

Управни одбор

Уређивачки одбор *Гласника* моли сараднике да текстове за објављивање достављају уз уважавање следећих сугестија:

- примерак рада доставити одштампан и потписан;
- по могућности, доставити рад и електронском поштом (*panonija@eunet.rs*) или на дискети;
- фусноте писати у дну одговарајуће странице;
- у библиографским подацима за књиге уз уобичајене податке обавезно навести и издавача;
- уз чланке доставити резиме и кључне речи;
- пожељно је доставити и превод резимеа на енглески, немачки или француски језик.

ГЛАСНИК
АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Издази 12 пута годишње
у месечним свескама.

Оснивач, власник и издавач: Адвокатска комора Војводине.
Годишња претплата: за земљу 10.000,00 дин.,
за иностранство 110 евра.
(Текући рачун број 340-1482-43 са знаком „за Гласник“)

Овај број је закључен 24. јуна 2015. године.

Тираж: 2.000 примерака

Према мишљењу Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01-412/91-01
од 11. априла 1991. године на ову публикацију плаћа се
основни порез на промет по Тарифном броју 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. Тарифе основног пореза на промет.

Компјутерски слог: *Тајјана Божић*, Нови Сад

Штампа: OFFSET PRINT, Нови Сад
2015.